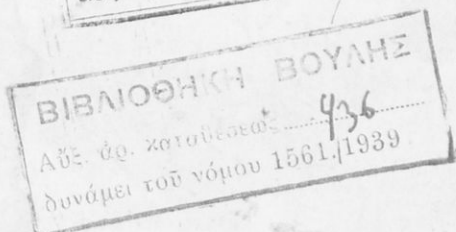
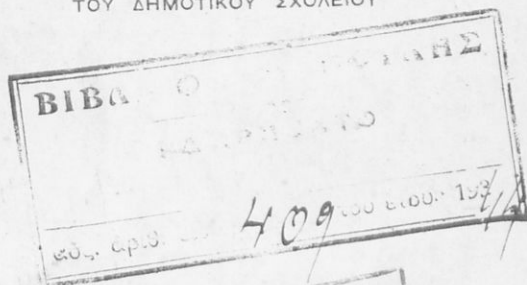

9 69
Καραγιάννης (N.A.) ΠΔΒ

N. A. ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗ

ΖΩΑ ΚΑΙ ΦΥΤΑ

ΔΙΑ ΤΗΝ Γ' ΤΑΞΙΝ
ΤΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ «ΕΡΜΟΥ»
ΛΕΠΕΝΙΩΤΟΥ 26 - ΑΘΗΝΑΙ
1940

002
ΚΛΣ
ΣΤ2Α
774

002
ΕΛΣ
ΕΤΕΑ
774

Εικόνες Χ. Χρήστου
Επιμέλεια Καρογιάννη

Περίληψις
Περὶ συστάσεως βιβλίου «Ζῶα καὶ Φυτά» τοῦ Ν. Καραγιάννη

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ & ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

Πρὸς τοὺς κ. κ. Γεν. Ἐπιθεωρητὰς Στοιχ. Ἐκπαιδεύσεως, τοὺς Ἐπιθεωρητὰς τῶν Δημοτικῶν Σχολείων καὶ τοὺς Διευθυντὰς τῶν Παιδαγωγικῶν Ἀκαδημιῶν καὶ τῶν Δημοτικῶν Σχολείων.

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς κειμένας διατάξεις «περὶ διδακτικῶν βιβλίων κλπ» καὶ τὴν πρότασιν τοῦ Ἀνωτάτου Συμβουλίου Ἐκπαιδεύσεως, τὴν περιλαμβανομένην εἰς τὴν ὑπ' ἀριθ. 157 ἐ. ἐ. πράξιν αὐτοῦ, ἧς ἀπόσπασμα παρατίθεται κατωτέρω συνιστῶμεν τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ ὑπὸ τὸν τίτλον «Ζῶα καὶ Φυτά» βιβλίου τοῦ κ. Ν. Α. Καραγιάννη ὑπὸ τῶν κ. δημοδιδασκάλων καὶ τῶν μαθητῶν τῶν οἰκείων τάξεων τοῦ δημοτικοῦ σχολείου ὡς καὶ τὴν προμήθειαν αὐτοῦ παρὰ τῶν Βιβλιοθηκῶν τῶν Σχολείων τῆς Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως διὰ τοὺς ἐν τῇ παρατιθεμένῃ ταύτῃ πράξει τοῦ Α. Σ. Ε. ἀναγραφομένους λόγους.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 9 Νοεμβρίου 1939

Ὁ Ὑπουργὸς
Ν. ΣΠΕΝΤΖΑΣ

Κ. ΚΑΜΠΕΡΗΣ

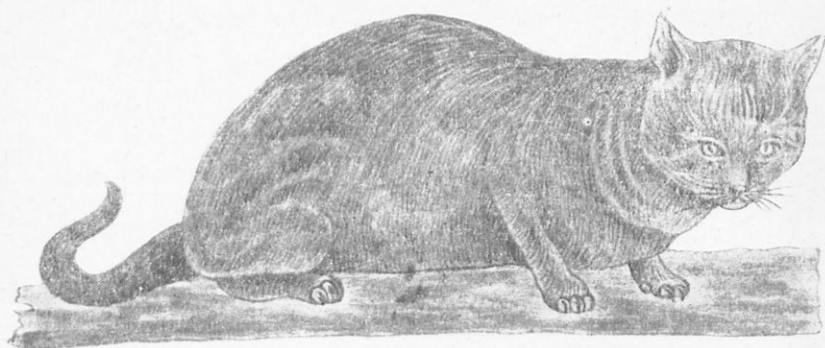
ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ

τῆς ὑπ' ἀριθ. 157 τῆς 25/10/39 πράξεως τοῦ Ἀνωτάτου
Συμβουλίου Ἐκπαιδεύσεως

18. Ἐχον ὑπ' ὄψει σχετικὴν εἰσήγησιν τοῦ ἐκ τῶν μελῶν τοῦ Συμβουλίου κ. Εὐαγγέλου Σέκκερη περὶ τοῦ εἰς τὴν κρίσιν τοῦ Α. Σ. Ε. ὑποβλημένου βιβλίου τοῦ κ. Ν. Α. Καραγιάννη «Ζῶα καὶ Φυτά», γνωματεύει ὅπως τὰ Σὸν Ὑπουργεῖον εὐαρεστούμενον συστήσῃ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ ἐν λόγῳ βιβλίου ὑπὸ τῶν κ.κ. δημοδιδασκάλων καὶ τῶν μαθητῶν τῶν οἰκείων τάξεων τοῦ δημοτικοῦ σχολείου καὶ τὴν προμήθειαν αὐτοῦ παρὰ τῶν μαθητικῶν βιβλιοθηκῶν τῶν σχολείων τῆς δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως, διότι τὸ πόνημα τοῦτο περιλαμβάνον ἀντιπροσώπους ἐκ τοῦ βασιλείου τῶν ζῴων καὶ τῶν φυτῶν καὶ πραγματευόμενον περὶ αὐτῶν κατὰ τρόπον ἐπαγωγὸν καὶ σύμφωνον πρὸς τὰς ἀφομοιωτικὰς ἱκανότητας τῶν μαθητῶν τῶν δημοτικῶν σχολείων, δύναται νὰ χρησιμεύσῃ ὡς βοήθημα διὰ τὴν διδασκαλίαν τοῦ σχετικοῦ μαθήματος εἰς τὰς οἰκείας τάξεις τοῦ δημοτικοῦ σχολείου.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 31 Ὀκτωβρίου 1939

Ὁ Διευθυντὴς τῶν Γραφείων

Ἡ γάττα

Εἶμαι ὁ ἀγριόγαττος. Ζῶ στὰ δάση τῶν ψηλῶν βουνῶν. Στὰ ἙΑγραφα, στὴν Πίνδο, στὸν Ὀλυμπο καὶ σ' ἄλλα. Γιατί δὲν ἔχω μακρὸ τρίχωμα; Τὸ μάκρος μου μὲ τὴν οὐρὰ εἶνε 1 μέτρο, τὸ ὕψος μου 40 πόντοι καὶ τὸ βάρος μου 12 ὀκάδες. Γιὰ πρόσεξε τὸ δέρμα μου! Γιατί μὲ κυνηγᾶτε;

Τρώγω ποντίκια, λαγουδάκια, φεῖδια, σκουλήκια. Μοῦ ἀρέσουν πολὺ τὰ πουλάκια. Γιατί τὴν νύκτα μὲ βρίσκεις πάνω στὰ δένδρα; Τρελλαίνομαι γιὰ τὰ ψαράκια. Γιατί τὴν νύκτα μὲ βρίσκεις στὴν ὄχθη τοῦ ποταμοῦ;

Τὸ ποντίκι ἔχει δέρμα πυκνό. Τὸ φεῖδι εἶνε σκεπασμένο μὲ λέπια. Καὶ τὰ λαγουδάκια ἔχουν δέρμα πυκνό. Πῶς λοιπὸν κατορθῶνω νὰ σχίζω τὰ ζῷα αὐτά;

Ἄμα μὲ πιάσης ἀπὸ μικρὸ καὶ μὲ πάρης στὸ σπίτι σου, ἡμερεῦω καὶ γίνομαι καλὸς σου φίλος. Ποτὲ δὲν φεύγω ἀπὸ τὸ σπίτι. Καὶ ἂν μὲ διώξης μακρι, ἐγὼ γυρίζω στὸ σπίτι. Πῶς τὸ κατορθῶνω; Κι' ἐγὼ δὲν ξεύρω. Κάτι μὲ ὀδηγεῖ.

Πατρίδα μου εἶνε ἡ Αἴγυπτος. Οἱ ἀρχαῖοι Αἰγύπτιοι μὲ θεωροῦσαν ζῷον ἱερό. Καὶ ὅταν φοφοῦσα, μοῦ ἔκτιζαν τάφο, μὲ μπαλσάμωναν καὶ μὲ ἔκλειναν μέσα. Ἐκεῖνος, ποῦ θὰ τσοκόνωνε γιὰ τὴν ἀρχαία Αἴγυπτο, κατεδικάζετο ἀπὸ τὰ δικαστήρια, ὅπως ὁ κακοῦργος.

Είμαι ή γάττα τοῦ σπιτιοῦ. Μοιάζω μέ τήν ἄγρια γάττα διότι ἀπ' αὐτήν κατάγομαι. Γιατί μέ ἐξημέρωσες ; Καί γιατί μέ πήρες στό σπίτι σου ;

Τά ποντίκια εἶνε μικρά καί προσεκτικά. Καί γι' αὐτό μόνον τήν νύκτα βγαίνουν γιά νά βροῦν τήν τροφή των. "Αν εἶνε λίγο τὸ σκοτάδι, βλέπω τὸ ποντίκι. Γιά κύττα τὰ μάτια μου ! "Αν τὸ σκοτάδι εἶνε πολύ, μόνο μέ τὰ αὐτιά μου μπορῶ νά καταλάβω ποῦ εἶνε. Γιατί τ' αὐτιά μου εἶνε ὀρθια καί πλατειά ; Ἐκεῖ, ποῦ περπατῶ στό σκοτάδι, μπορῶ νά κτυπήσω σ' ἕνα ξύλο, σ' ἕνα σίδερο, στόν τοῖχο, σ' ἕνα καλάθι ἢ κάπου ἄλλοῦ. Καί ὅμως δέν κτυπῶ. Ἔχω μεγάλα μουστάκια. Καί τὰ κινῶ δεξιά, ἀριστερά, πάνω, κάτω. Γιατί ;

Τὸ ποντίκι ἔχει μύτη δυνατή. Καταλαβαίνει ἀπό μακριά καί τήν πιό ἀδύνατη μυρωδιά. Ἐγώ ὅμως καθαρίζω τὸ στόμα μου καί ὅλο μου τὸ σῶμα ἀπό κάθε ἀκαθαρσία. Γιατί ; Καί γιατί δέν μέ βλέπεis ποτέ ἰδρωμένη ;

Τὸ ποντίκι ἀκούει πολὺ καλά. Καί μέ τὸν παραμικρὸ θόρυβο τρέχει καί χώνεται στήν φωλιά του. Γιατί οἱ πατοῦσες τῶν ποδιῶν μου εἶνε σὰν λάστιχο ;

Ἄπ' ἐκεῖ, ποῦ παραμονεύω, μπορῶ μέ ἕνα πήδημα νά φθάσω τὸ ποντίκι, ποῦ βγαίνει νά κάμῃ ζημιά. Γιατί τὸ σῶμα μου εἶνε τόσο ἐλαστικό, ποῦ μπορῶ καί νά τὸ διπλώνω καί νά τὸ κάμνω σὰν τόπι καί νά τὸ τεντώνω ; Τὸ ποντίκι εἶναι μικρὸ καί ξεφεύγει. Πῶς πρέπει νά τὸ πιάσω γιά νά μὴ μπορῇ νά μοῦ φύγῃ ; Βλέπεis τὰ νύχια μου ;

Τὸ ποντίκι

Ζῶ σ' ὅλα τὰ μέρη. Καὶ στὰ δάση καὶ στὰ χωράφια καὶ στὰ σπίτια. Μένω πάντοτε σὲ μέρη σκοτεινὰ. Σὲ μιὰ τρύπα, σὲ μιὰ γωνιά, στὴν ἀποθήκη, στὸ πλυσταριό, στὸ κατῶγι, στὸν ἀχυρῶνα, στὸν στάβλο. Μόνον τὴν νύκτα βγαίνω νὰ εὔρω τὴν τροφή μου καὶ πάλι προφυλακτικά. Γιατί;

Πρέπει νὰ χώνωμαι καὶ σὲ μικρὲς τρύπες καὶ σὲ μικρὰ δοχεῖα. Γιατί τὸ κεφάλι μου εἶνε σὰν σφήνα; Καὶ τὸ σῶμα μου γιατί εἶνε μαλακὸ καὶ λεπτό; Μέσα στὸ σκοτάδι, ποὺ κινουῖμαι τὴν νύκτα, ἡμπορεῖ νὰ κτυπήσω σ' ἕνα ξύλο, σ' ἕνα καλάθι, σ' ἕνα σίδερο. Γιατί ἔχω μακριὲς τρίχες κάτω ἀπὸ τὴν μύτη μου καὶ πάνω ἀπὸ τὰ μάτια μου;

Κυνηγημένο πάντοτε, πρέπει νὰ σκαρφαλώνω σὲ δένδρα καὶ σὲ τοίχους πολὺ γρήγορα. Γιατί ἔχω νύχια σὰν ἀγκίστρια; Τὸ σῶμα μου ἔχει μᾶκρος 9 πόντους. Ἄλλο τόσο μᾶκρος ἔχει ἡ οὐρά μου.

Τρώγω ψωμί, τυρί, κρέας, ὄσπρια, γάλα, βούτυρο, λάδι, αὐγά, ξηροὺς καρπούς, ἀλεύρι καὶ ὅ,τι ἄλλο εὔρω. Τρώγω πολὺ. Καὶ γι' αὐτὸ πρέπει νὰ τρώγω γρήγορα. Γιὰ νὰ εὔρω τὴν τροφή μου, μπορῶ καὶ ν' ἀνοίξω τρύπες στὸ ξύλο, στὰ χαρτιά, στὰ πανιά. Γιατί τὰ μπροστινὰ μου δόντια μοιάζουν σὰν σκεπαρνάκια;

Μπορῶ νὰ τρέχω καὶ σ' ἕνα τεντωμένο σχοινί. Ἀκόμη καὶ σὲ μιὰ τεντωμένη κλωστή. Σ' αὐτὸ μὲ βοηθεῖ ἡ πολὺ ἡ οὐρά μου. Ἄν καμιὰ φορὰ τύχη νὰ πέσω μέσα σὲ νερό, κολυμβῶ μὲ εὐκολία.

Τὴν νύκτα, ποὺ βγαίνω νὰ εὔρω τροφή, βρίσκομαι στὰ σκοτεινὰ. Πρέπει ὅμως καὶ στὸ σκοτάδι νὰ βλέπω τὴν γαίτα. Γιὰ κύττα τὰ μάτια μου;

Ἐγὼ εἶμαι ὁ τυφλοπόντικος. Ζῶ στὰ χωράφια. Τρώγω σκουλήκια, κάμπιες, σκαθάρια, μυῖγες, βατραχάκια, ποντικάκια.

Μὲ τὰ πόδια μου ἀνοίγω τρύπες στὰ σπαρμένα χωράφια καὶ χώνομαι μέσα. Γιὰ ν' ἀνοίξω τὴν τρύπα, σπρώχνω τὸ χῶμα πρὸς τὰ ἔξω καὶ κάμνω μικροὺς σωροὺς ἀπὸ τὸ χῶμα αὐτό. Σὺ σκάβεις μὲ τὸ τσαπί ἢ μὲ τὸ δικέλλι. Ἐγὼ μὲ τί σκάβω;

Μὲ τὸ σκάψιμο, ποὺ κάμνω, γυμνώνονται οἱ ρίζες τῶν σπαρτῶν ἢ ἀραιώνεται πολὺ τὸ χῶμα τῶν. Ἔτσι ξηραίνονται τὰ σπαρτά σου ἢ ἀδυνατίζουν πολὺ. Σοὺ κάμνω λοιπὸν μεγάλη καταστροφή. Σὺ τὸ ξεύρεις αὐτὸ καὶ μὲ κυνηγᾷς. Ἐρχεσαι στὸ χωράφι σου καὶ ρίχνεις μέσα στὴν φωλιά μου πετρέλαιο, σίκαλι ἀνακατεμένη μὲ δηλητήρια. Ἐγὼ τρώγω τὴν σίκαλι καὶ ψοφῶ. Ρίχνεις καὶ ἄλλα δηλητήρια καὶ ἔτσι μὲ σκοτώνεις. Πῶς βρίσκεις ποῦ εἶνε ἡ φωλιά μου;

Μὲ κυνηγοῦν ἡ ἀλεπού, ἡ γάττα, τὸ γεράκι, ἡ νυφίτσα, ἡ κουκουβάγια, τὸ φεῖδι, ὁ σκατζόχοιρος. Μὲ κυνηγᾷς καὶ σύ.

Γεννῶ 4 ἢ 5 φορές τὸ ἔτος. Κάθε φορὰ γεννῶ 5 ἕως 6 τυφλά ποντικάκια. Ὑστερα ἀπὸ 8 ἡμέρες τὰ ποντικάκια μου βγάζουν μικρὲς τρίχες καὶ ὕστερα ἀπὸ ἄλλες 5 ἡμέρες ἀνοίγουν τὰ μάτια τῶν. Ἀμα γίνουν 2 μηνῶν, ἀρχίζουν νὰ γεννοῦν. Ἐχῶ πολλοὺς ἐχθροὺς. Πῶς λοιπὸν βρίσκονται πολλοὶ τυφλοπόντικοι στὰ χωράφια;

Ἡ κόττα

Τρώγω ξηρούς καρπούς, σιτάρι, κριθάρι, καλαμπόκι καὶ ἄλλους. Θέλω καὶ λίγα χλωρὰ χόρτα καὶ λαχανικά. Μοῦ ἀρέσουν πολὺ τὰ σκουλήκια, οἱ ἀκρίδες, οἱ κάμπιες. Πρέπει ὅμως νὰ τρώγω καὶ τσόφλια ἀπὸ αὐγά καὶ πετρίτσες, ποὺ ἔχουν ἀσβέστι.

* Ἀμα γυρίζω στὶς αὐλὲς καὶ στὰ χωράφια βρίσκω τὴν τροφή μου μόνη μου. * Ἀμα εἶμαι κλεισμένη, μοῦ δίδετε σεῖς καλαμπόκι, πίτυρα, περισσεύματα ἀπὸ τὰ φαγητά σας, φλοῦδες ἀπὸ τὰ φρούτα σας, ψιλοκομμένο πλεμόνι καὶ ἀλεύρι ἀπὸ κρέας, ἀπὸ ψάρια, ἀπὸ κόκκαλα καὶ ἀπὸ στρεῖδια.

Εἶμαι κόττα ντόπια. Ἑλληνική. * Ἀμα μοῦ δίδετε πολλή τροφή καὶ μοῦ ἔχετε καθαρὸ κοττέτσι, σὰς δίδω περισσότερα ἀπὸ 150 αὐγά τὸ ἔτος. Σὰς δίδω καὶ κρέας πολὺ καὶ ἐκλεκτό. Ἀντέχω καὶ στὸ κρύο καὶ στὴν ζέστη καὶ δύσκολα ἀρρωσταίνω.

* Ἡ καθαυτὸ τροφή μου εἶνε οἱ ξηροὶ καρποί. Αὐτοὺς τοὺς χάττω καὶ τοὺς καταπίνω χωρὶς νὰ τοὺς μασῶ. Μὲ τί νὰ τοὺς μασήσω; Δὲν παρατηρεῖς τὸ στόμα μου;

Τὰ ἄλλα ζῶα ἔχουν χεῖλη καὶ ροφοῦν τὸ νερὸ καὶ ξεδιψοῦν ἀμέσως. Ἐγὼ πῶς νὰ τὸ ροφήσω; Γι' αὐτὸ μοῦ χρειάζεται ἓνα μικρὸ αὐλάκι, ποὺ νὰ τὸ ἔχω σὰν κουβᾶ. Νὰ τὸ γεμίζω γρήγορα καὶ εὐκόλα νερὸ καὶ νὰ τὸ ἀδειάζω στὸν λαιμὸ μου. Βλέπετε τὸ μικρὸ αὐτὸ αὐλάκι :

* Οἱ τι θέλω νὰ βάλω στὸ στόμα μου, τὸ πιάνω μὲ τὸ ράμφος μου, ποὺ εἶνε σκληρὸ σὰν κέρατο. Γιατὶ ἡ γλῶσσα μου ἔγινε στενὴ καὶ κοντὴ;

Για νά βρίσκω σκουλήκια σκαλίζω τὸ χῶμα μὲ ἓνα μικρὸ τοσαπάκι. Ὑστερα μὲ μιὰ ἀξίνη, πού ἔχει τρία δόντια, πετῶ πίσω τὰ ξυλαράκια, τὰ φύλλα καὶ τὰ λιθαράκια. Ποῦ εἶνε τὰ ἐργαλεῖα μου αὐτά ;

Γιὰ νά βρίσκω τὰ σκουλήκια, πρέπει νὰ μπαίνω μέσα στὰ νερά καὶ στὶς λάσπες. Γιατί τὰ πόδια μου εἶνε μακριά, λεπτά καὶ γυμνά ;

Τὸ σκάλισμα θέλει δύναμι καὶ κόπο. Βλέπεις τὰ μηρία μου ;

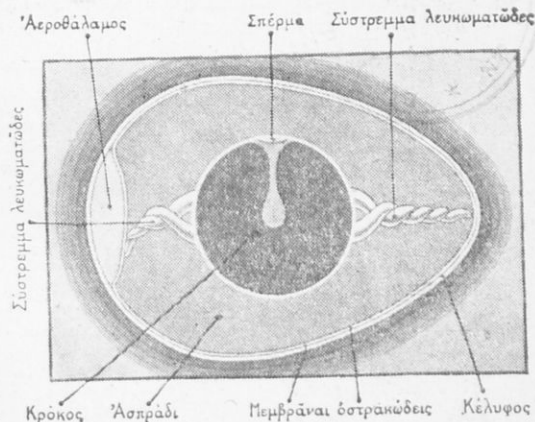
Εἶμαι καὶ ἐγὼ κόττα ἑλληνική. Μπορῶ νὰ γεννήσω καὶ 200 αὐγά τὸ ἔτος. Φθάνει νὰ ἔχω καθαριότητα, φῶς, ἀέρα, ἥλιο καὶ ἀφθονή τροφή. Σοῦ δίδω μιὰ ὁκὰ κρέας καὶ περισσότερο ἀκόμη.

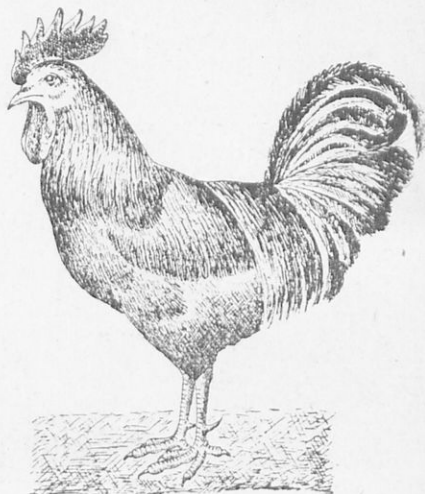
Νὰ τί λέγει τὸ αὐγό :

Τὸ τσόφλι μου γίνε-
ται ἀπὸ ἀσβέστι, τὸ
ἀσπράδι μου ἀπὸ πολ-
λὸ νερὸ καὶ ἀπὸ τὴν
ψίχα τῶν ξηρῶν καρ-
πῶν. Ὁ κρόκος μου
εἶνε ὁ μισὸς νερὸ καὶ
ὁ ἄλλος μισὸς εἶνε
λίπος καὶ ἄλλες οὐ-
σίες. Τί πρέπει νὰ
τρῶγῃ ἡ κόττα γιὰ νὰ
γεννᾷ πολλὰ αὐγά ;

Ἄμα ζεσταθῶ κά-
τω ἀπὸ τὰ φτερά τῆς
κόττας ἢ μέσα σὲ μη-
χανή, τὸ σπέρμα μου
γίνεται πουλάκι. Τὸ
πουλάκι αὐτὸ ὑστερα
ἀπὸ 3 ἑβδομάδες
βγαίνει καὶ περπα-
τεῖ. Πῶς δὲν σκάζει
τὸ πουλάκι κλεισμένο μέσα
στὸ τσόφλι μου ; Καὶ πῶς
δὲν φοβᾷ ἀπὸ
τὴν πείνα ;

Ὅταν ὁ κρόκος μου εἶνε
σκοῦρος κίτρινος, εἶμαι
νοστιμώτερο. Μπορεῖ
νὰ εἶμαι καὶ δυναμωτικώτε-
ρο. Ὁ κρόκος μου γίνε-
ται σκοῦρος κίτρινος,
ὅταν ἡ κόττα εἶνε ἐλεύθερη
στὸν ἥλιο καὶ τὸν καθαρὸ
ἀέρα.

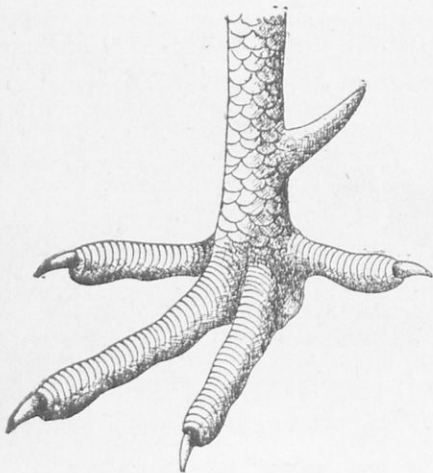

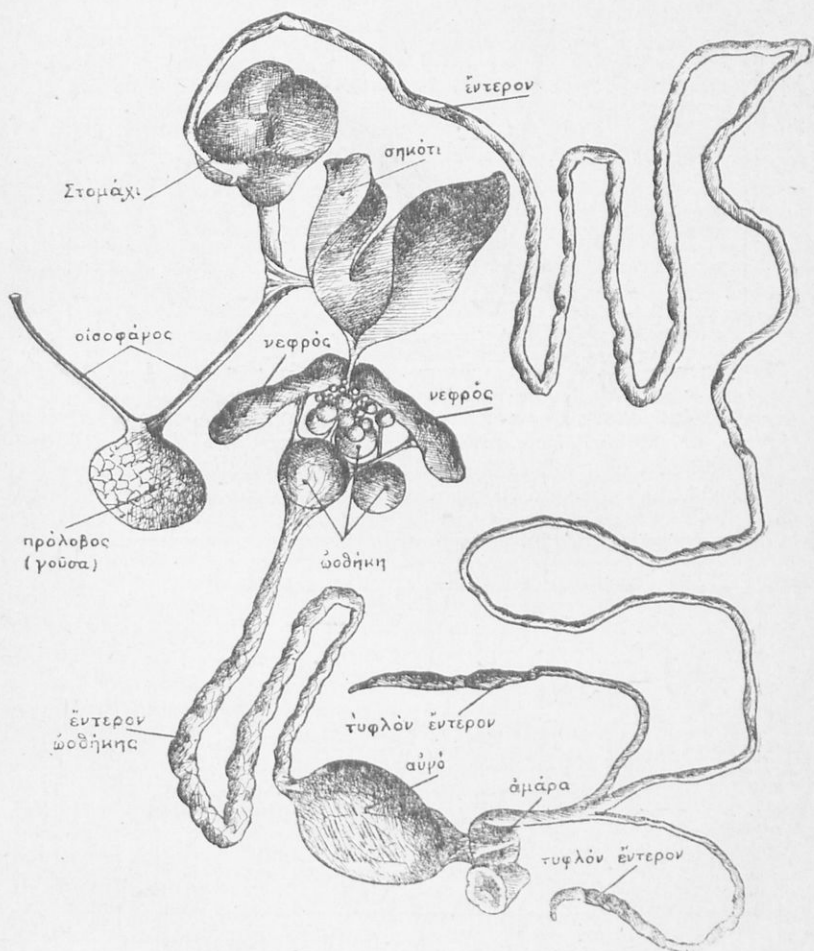
Τὸ πρωτὶ, πρὸ τοῦ ξημερώση καλά, φωνάζω δυνατὰ «κουκουρίκου». Καὶ φωνάζω πολλές φορές. Ἔτσι ὁ γεωργὸς ξυπνᾷ καὶ πηγαίνει στὸ χωράφι του.

Ἔχω πολλά φτερά, ἀλλὰ δὲν πετῶ ψηλὰ καὶ μακριά. Ἔτσι καὶ ἡ κόττα. Γιατί;

Εἰς τὸ κοττέτσι θέλω νὰ εἶμαι μόνος μου μὲ τις κόττες καὶ νὰ τις προστατεύω. Τις παίρνω καὶ τις πηγαίνω νὰ βοσκήσουν. Τις ὀδηγῶ, γιατί ξεύρω καλύτερα ἀπ' αὐτὲς ποῦ εἶνε ἡ τροφή τους. Ἔχω δύναμι καὶ θάρρος. Ποῦ φαίνεται αὐτό;

Θέλω νὰ εἶμαι ἀρχηγός. Ἄν φέρουν ξένον πετεινὸ στὸ κοττέτσι μου, τοῦ ἐπιτίθεμαι καὶ τὸν κτυπῶ. Μὲ κτυπᾷ καὶ αὐτός. Τὸ πάλαιμα αὐτὸ δὲν σταματᾷ ὥσπου νὰ νικηθῇ ὁ ἕνας μας καὶ νὰ φύγῃ μὲ κατεβασμένο τὸ κεφάλι. Ἔχω κανένα ἰδιαίτερο ὅπλο γιὰ νὰ κτυπῶ τοὺς ἄλλους πετεινοὺς;

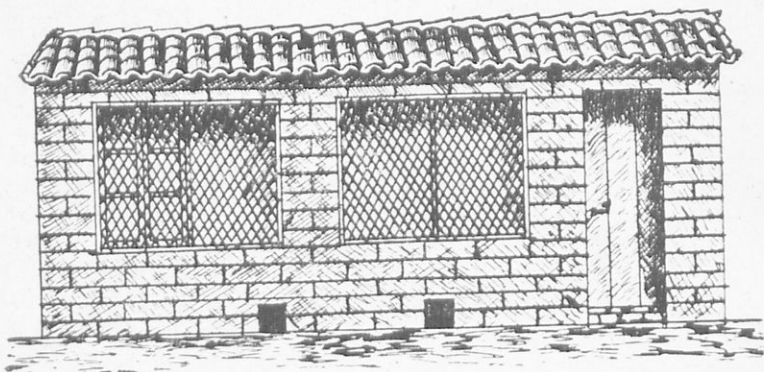

Οί ξηροί καρποί εἶνε δυσκολοχώνευτοι. Καί ὁμως τοὺς χωνεύω. Μόλις τοὺς καταπιῶ, τοὺς μαλακώνω σὲ μιὰ χύτρα. Ποῦ εἶνε ἡ χύτρα μου αὕτη;

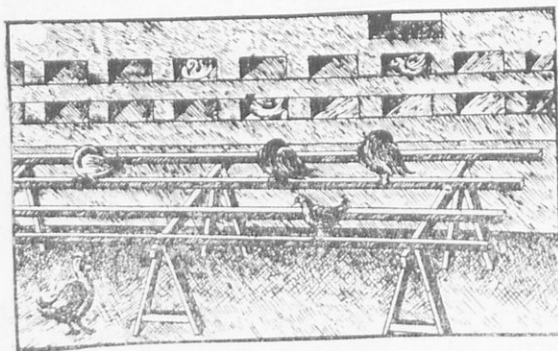
Ἄμα μαλακώσουν οἱ ξηροὶ αὐτοὶ καρποί, πηγαίνουν σ' ἓνα χωνευτήρι μὲ χοντρά καὶ δυνατὰ τοιχώματα. Πῶς τὸ λέτε σεῖς τὸ χωνευτήρι αὐτό;

Ἄμα χωνέψουν καλὰ αἱ τροφαί μου, ποῦ πηγαίνουν;

Ἡ ὠσθήκη μου κάμνει μικροὺς κρόκους. Κάθε κρόκος, ποῦ μεγαλώνει, μπαίνει στὸ έντερο τῆς ὠσθήκης καὶ ἐκεῖ μέσα γίνεται τέλειο αὐγό. Τὴ παίρνει ὁ κρόκος μέσα στὸ έντερο τῆς ὠσθήκης, γιὰ νὰ γίνη τέλειο αὐγό;

Φοβοῦμαι τὸ κρύο καὶ τὴν πολλή ζέστη. Περισσότερο φοβοῦμαι τὴν ἀκαθαροσία. Μέσα στὴν ἀκαθαροσία ἀρρωσταίνω εὐκολά. Καὶ ἀπὸ τὶς ἀρρώστιες μου κολλοῦν καὶ οἱ ἄλλες κόττες. Ἄμα ἀρρωστήσω, δύσκολα γιατρεύομαι. Πῶς πρέπει νὰ εἶνε τὸ κοττέτσι μου ;

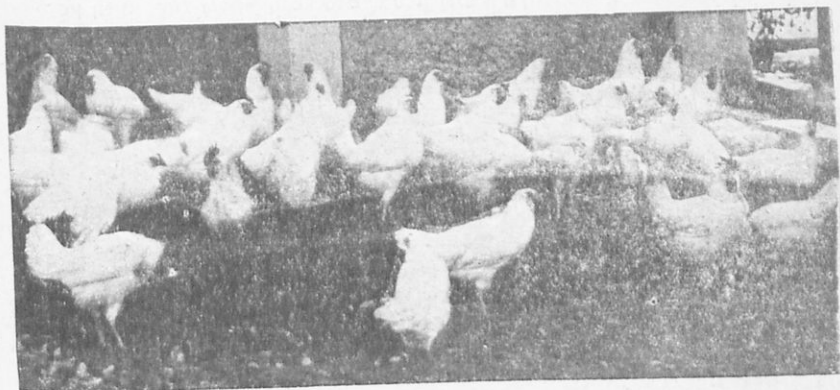
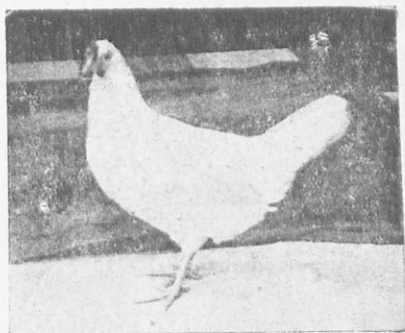
Κοιμοῦμαι πάντοτε σὲ ψηλὸ μέρος. Σὲ ἓνα ξύλο, σὲ μιὰ πέτρα. Προτιμῶ μιὰ σανίδα τοποθετημένη σὲ στρίποδα καὶ πλατεῖα ἕως 3 δάκτυλα. Πίσω ἀπὸ τὰ στρίποδα, μέσα στὸν τοῖχο τοῦ κοττετσιοῦ μου νὰ εἶνε ἡ φωλιά μου.

Τὸ σῶμα μου πιάνει κοττόψειρες, ψύλλους, κοριοὺς, τσιμπούρια. Κάθε ἓνα ἀπ' αὐτὰ εἶνε γιὰ μένα μιὰ ἀρρώστια, πού μπορεῖ νὰ μέ σκοτώσῃ. Γιατί κυλίσω στὴν ἄμμο ἢ στὸ χῶμα ; Καὶ γιατί ἀνοίγω τὰ φτερά μου καὶ μπαίνει μέσα ἄμμος ἢ μικρὲς πετρίτσες ; Καὶ γιατί κατόπιν κτυπῶ τὰ φτερά μου δυνατὰ καὶ πάλι κυλίσω στὴν ἄμμο ἢ στὸ χῶμα ;

Είμαι κόττα ξενική. Ζῶ καὶ στὴν Ἑλλάδα, ἀλλὰ θέλω μεγάλη περιποίησι. Κρέας πολὺ δὲν ἔχω. Γεννῶ ὅμως περισσότερα ἀπὸ 250 αὐγά τὸ ἔτος.

Μόλις γεννηθοῦν τὰ αὐγά μου, τὰ σφραγίζουν. Γράφουν πάνω τὴν ἡμερομηνία, ποῦ γεννήθηκαν. Ἀμέσως τότε τὰ πηγαίνουν στὰ μεγάλα ξενοδοχεῖα τῶν Ἀθηνῶν καὶ τὰ πωλοῦν πολὺ ἀκριβά, γιατί εἶνε «αὐγά τῆς ἡμέρας».

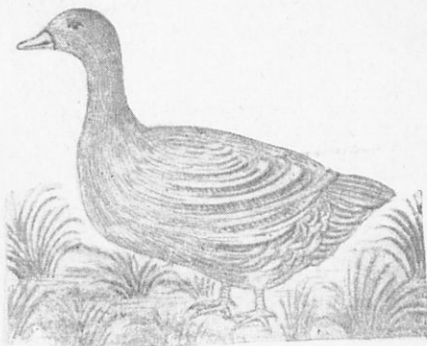
Ποῦ πρέπει νὰ εἶνε τὸ ὀρνιθοτροφεῖο μου, γιὰ νὰ μεταφέρουν τὰ αὐγά μου στὴν Ἀθήνα τὴν ἴδια ἡμέρα, ποῦ τὰ γεννῶ ;

Ἡ πάπια

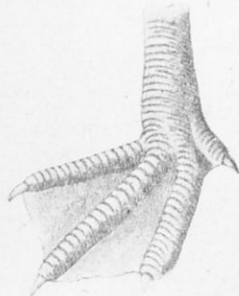
Ὁλη τὴν ἡμέρα εἶμαι μέσα στο νερό. Στὴν στέρνα, στὴν λίμνη, στὸν βάλτο. Καὶ ὅλο κινουῖμαι μέσα στο νερό σὰν τὴν βάρκα. Ἡ βάρκα κινεῖται μὲ κουπιά. Ἐγὼ μὲ τί κινουῖμαι; Τὸ ἀτμόπλοιο ἔχει τὸν ἑλικά του στο πίσω μέρος. Γιατί τὰ πόδια μου δὲν εἶνε στὴν μέση στὴν κοιλιά μου, ὅπως εἶνε στὰ ἄλλα ζῶα;

Ἄμα μὲ μαδήσης, βλέπεις στὴν οὐρά μου πολλές τρυπίτσες. Εἶνε γεμάτες λάδι. Γιὰ νὰ μὴ βρέχωνται τὰ πτερὰ μου μέσα στο νερό, πρέπει ὅλα μου τὰ πτερὰ νὰ εἶνε ἀλειμμένα μὲ τὸ λάδι αὐτό. Πρὸ τοῦ πέσω μέσα στο νερό χῶνω τὴν μύτη μου μέσα στὰ πτερὰ τῆς οὐρᾶς μου καὶ ὕστερα στὰ πτερὰ ὅλου τοῦ σώματός μου. Καὶ αὐτὸ τὸ κάμνω πολλές φορές. Γιατί;

Πυκνὰ πτερὰ ἀλειμμένα μὲ λάδι. Καὶ κάτω ἀπ' αὐτά, πούπουλα ἀνασηκωμένα. Καὶ μέσα σ' αὐτά, πυκνὸς καὶ ζεστός ἀέρας. Καὶ κάτω ἀπὸ τὸ δέρμα μου ἕνα στρώμα ἀπὸ ξύγκι. Γιατί ὅλα αὐτά;

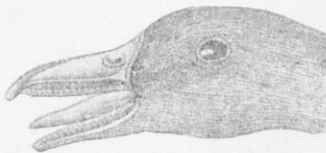
Μέσα στο νερό, γιὰ νὰ προχωρήσω ἴσα ἔμπρός, κινῶ τὰ πόδια μου πρὸς τὰ ὀπίσω καὶ ἀνοίγω τὰ δάκτυλά μου. Τὰ κινῶ πρὸς τὰ ἔμπρός καὶ κλείνω τὰ δάκτυλά μου. Γιατί; Πότε κινῶ μόνον τὸ ἀριστερό μου πόδι; Καὶ πότε μόνον τὸ δεξιό;

Χῶνω τὴν μύτη μου βαθειὰ στο νερό καὶ πιάνω ἕνα βατραχάκι, ἕνα μικρὸ χέλι, ἕνα σαλιγκάρι, μιὰ κάμπια τοῦ νεροῦ. Μαζὶ μ' αὐτὸ τὸ στόμα μου γεμίζει καὶ νερό. Πρέπει νὰ βγάλω τὸ νερό ἀπὸ τὸ στόμα μου καὶ νὰ κρατήσω τὴν τροφή μου. Γιατί ἡ μύτη μου, ἅμα εἶνε κλεισμένη ἔχει πολλές μικρὲς τρυπίτσες στὰ πλάγια;

Σὺ ψάχνεις στο σκοτάδι μὲ τὰ δάκτυλα, ἢ γάττα μὲ τὰ μουστάκια της. Ἐγὼ μέσα στὰ θολὰ νερά καὶ στὴν λάσπη μὲ τί ψάχνω; Γιατί ἡ μύτη μου εἶνε ντυμένη μὲ ἕνα δέρμα μαλακό;

Συνηθίζετε νὰ λέτε: «**Κόττα, πίττα τὸν Γεννάρη καὶ παπὶ τὸν Ἀλωνάρη**». Γιατί;

Ἡ χήνα

Εἶμαι συγγενὴς τῆς πάπιας. Τῆς μοιάζω ; Μπαίνω καὶ ἐγὼ στὰ νερά καὶ κολυμπῶ, ἀλλὰ δὲν βουτῶ βαθειὰ τὸ κεφάλι μου.

Τρώγω χόρτα τρυφερά. Τρώγω καὶ καρπούς ξηροὺς καὶ πίτυρα καὶ ψίχουλα. Καμιά φορά τρώγω καὶ σκουλήκια καὶ κάμπιες, ἀλλὰ περισσότερο μοῦ ἀρέσουν τὰ χόρτα.

Ζωντανὴ ζυγίζω 3 ἢ 4 ὀκάδες. Ἄν με παχύνῃς πολὺ, ζυγίζω καὶ 7 ὀκάδες. Τὸ καλοκαίρι τὰ πούπουλα δὲν μοῦ χρειάζονται καὶ γι' αὐτὸ πέφτουν. Σὺ τὸ ξεύρεις καὶ μόλις πέσουν τὰ πρῶτα πούπουλα με πιάνεις καὶ μοῦ μαδᾷς τὴν κοιλιά. Τί τὰ θέλεις τὰ πούπουλά μου;

Ἄμα εἶμαι δυναμωμένη, ἀρχίζω νὰ γεννῶ τὸν Φεβρουάριο. Γεννῶ 15 αὐγά καὶ ἀρχίζω νὰ τὰ κλωσσῶ. Σὺ ὅμως ξεύρεις ὅτι μπορῶ νὰ γεννήσω καὶ ἄλλα αὐγά καὶ γι' αὐτὸ ἔρχεσαι κάθε μέρα καὶ μοῦ παίρνεις τὸ αὐγὸ πού γεννῶ καὶ ἀφήνεις μόνο τὸ φῶλι. Ἔτσι ἐγὼ ἐξακολουθῶ νὰ γεννῶ καὶ μπορῶ νὰ σοῦ δώσω καὶ 35 αὐγά.

Μπορῶ καὶ ἐγὼ νὰ κλωσθῶ τὰ αὐγά μου. Σὺ ὅμως προτιμᾷς νὰ δίδῃς 15 αὐγά μου σὲ μιὰ μεγάλη γαλλοπούλα νὰ τὰ κλωσσᾷ αὐτή. Σὲ ἓνα μῆνα τελειώνει τὸ κλώσσημα.

Τὰ χηνόπουλά μου φοβοῦνται πολὺ τὸ κρύο, τὴν ζέστη καὶ τὴν ὕγρασία. Σὺ τὸ ξεύρεις καὶ τὰ προφυλάσσεις καὶ τὰ περιποιεῖσαι.

Τὶς πρώτες ἡμέρες παίρνεις σφικτοβρασμένα αὐτά, τὰ κάμνεις μικρὰ μικρὰ κομματάκια, τὰ ἀνακατεύεις μὲ ψίχουλα καὶ μὲ φιλοκομμένα χόρτα καὶ τοὺς δίδεις καὶ τρώγουν. Αὐτὸ γίνεται 10 ἡμέρες. Κατόπιν τοὺς δίδεις καὶ πίτυρα, τριμμένο καλαμπόκι, βρασμένες καὶ τριμμένες πατάτες καὶ ψιλοκομμένα χόρτα.

Βόσκω στὰ λιβάδια. Ὅλες οἱ χῆνες τοῦ χωριοῦ κάμνομε ἓνα κοπάδι καὶ πηγαίνομε στὸ λιβάδι. Μᾶς ὁδηγεῖ ἓνα παιδί. Μπορεῖ νὰ μᾶς ὁδηγήσῃ καὶ μιὰ γέριχη χήνα, πού τῆς κρεμᾷς ἓνα κουδουνάκι στὸν λαιμό. Γιὰ νὰ γίνῃ ὅμως αὐτό, πρέπει νὰ μᾶς ὁδηγήσῃς πρῶτα οὐ πολλές φορές. Ἔτσι συνηθίζομε καὶ πηγαίνομε μόνες μας.

Ὁ γάλλος

Ζῶ στὴν αὐλή σου. Ἄμα εἴμαστε πολλοί, ἕνα μικρὸ παιδάκι μᾶς πηγαίνει στὰ χωράφια καὶ βόσκει. Μᾶς ἀρέσει νὰ βόσκωμε πολλοὶ μαζί. Αὐτὴν τὴν συνήθεια τὴν ἔχομε κληρονομήσει ἀπὸ τοὺς προγόνους μας, ποὺ ἦσαν ἄγριοι.

Τρώγω χόρτα χλωρά, σπόρους, ξηροὺς καρπούς, πίτυρα. Μοῦ ἀρέσουν καὶ τὰ σκουλήκια, οἱ κάμπιες καὶ ἄλλα μικρὰ ζῶα. Θέλω ἄφθονο καὶ καθαρὸ νερό

Γεννῶ 15 ἕως 20 αὐγὰ τὸν Μάρτιο. Ἄλλα τόσα γεννῶ τὸν Ἰούλιο. Τὰ κλωσσῶ μόνη μου. Κλωσσῶ καὶ αὐτὰ γὰ κότες καὶ πάπιες καὶ χήνας. Ἄμα εἶνε μεγάλα τὰ αὐγά, μόνο 15 μπορῶ νὰ σκεπάζω καλά. Σὺ τὸ ξεύρεις καὶ γι' αὐτὸ δὲν μοῦ βάζεις περισσότερα.

Τὰ μικρά μου φοβοῦνται πολὺ τὸ κρύο, τὴν πολλὴ ζέστη καὶ τὴν ὕγρασία. Καὶ δὲν μποροῦν νὰ χωνέψουν σπόρους καὶ ξηροὺς

καρπούς. Γι' αὐτὸ τὶς πρῶτες ἡμέρες τοὺς δίδεις σφικτοβρασμένα αὐγὰ ψιλοκομμένα καὶ ἀνακατεμένα μὲ ψίχουλα καὶ ψιλοκομμένα τρυφερά χόρτα. Ὑστερα ἀπὸ 10 ἡμέρες τοὺς δίδεις πίτυρα, ψίχουλα, ψιλοκομμένα κρεμμύδια καὶ χόρτα.

Καὶ αὐτὸ γίνεται 2 μῆνες. Ὑστερα δὲν ἔχουν ἀνάγκη ἀπὸ περιποίηση.

Ἄμα γίνω 15 μηνῶν, ἀρχίζουν τὰ πόδια μου νὰ γίνωνται κοκκινωπά καὶ νὰ σκεπάζωνται μὲ λέπια. Ὅταν θέλῃς νὰ με ἀγοράσης, γιατί κυττάξεις τὰ πόδια μου ;

Ὁ ἀρσενικὸς γάλλος ἔχει στὸ στήθος μιὰ φούντα τρίχες σκληρές. Καὶ σοῦ δίδει περισσότερο καὶ παχύτερο κρέας ἀπὸ μένα. Ἐγὼ ὅμως ἔχω κρέας τρυφερότερο. Γι' αὐτὸ τὸ κρέας μου εἶνε ἀκριβώτερο ἀπὸ τὸ κρέας τοῦ γάλλου. Ἄμα εἶνε παχὺς ὁ γάλλος, μπορεῖ νὰ ζυγίξῃ καὶ 6 ὀκάδες.

Ἡ μυῖγα

Πόσα πόδια ἔχω ; Πόσα πτερά ; Δυὸ ἔντομές χωρίζουν τὸ σῶμα μου εἰς τρία : τὸ κεφάλι, τὸν θώρακα καὶ τὴν κοιλιά. Ποιά ἔντομή εἶνε πιὸ βαθεῖα ;

Στόμα δὲν ἔχω. Οὔτε δόντια. Ἐκεῖ, ποῦ τὰ ἄλλα ζῶα ἔχουν τὸ στόμα τῶν, ἐγὼ ἔχω ἓνα σωληνάρι, μὴ μικρὴ προβοσκίδα. Ἀπὸ τὸ σωληνάρι αὐτὸ μπορῶ νὰ χύνω ἔξω λίγο σάλιο. Μὲ αὐτὸ τὸ σωληνάρι ροφῶ τὴν τροφή μου.

Μοῦ ἀρέσουν πολὺ τὰ γλυκά. Τρελλαίνομαι γιὰ τὸ μέλι, γιὰ τὴν ζάχαρη, γιὰ τὸ σιρόπι. Μὲ τὸ σωληνάρι μου ροφῶ ζουμί καὶ ἀπὸ ἄλλα φαγητά σας καὶ ἀπὸ βρώμικα κρέατα καὶ ἀπὸ ἀκαθαρσίες. Περισσότερο ὅμως ἀπὸ ὅλα μοῦ ἀρέσει ἡ ζάχαρη. Μπορῶ ὅμως νὰ τὴν ροφῶ ; Τί χρειάζεται τὸ σάλιο, ποῦ χύνω καμιά φορὰ ἀπὸ τὴν προβο-

σκίδα μου ;

Στὸ μέτωπό μου ἔχω δυὸ μάτια σὰν μικρὲς χάντρες. Ἐχω καὶ τρία ἄλλα μικρά, ποῦ δύσκολα μπορεῖς νὰ τὰ ἴδῃς. Ὅλα τὰ μάτια μου εἶνε ξεσκέπαστα. Οὔτε βλέφαρα ἔχουν οὔτε φρύδια.

Ἡ σκὼνὴ μπορεῖ νὰ σκεπάσῃ τὰ μάτια μου καὶ νὰ μὲ στραβώσῃ. Σεῖς καθαρίζετε τὰ φορέματά σας ἀπὸ τὴν σκὼνὴ μὲ βούρτσα. Ἐγὼ ἔχω βούρτσες γιὰ νὰ καθαρίζω τὸ σῶμα μου ἀπὸ τὴν σκὼνὴ ; Γιατὶ τὰ πόδια μου ἔχουν σκληρὲς τρίχες ;

Κάθε πόδι μου ἔχει στὴν πατούσα του μικρὲς τρυπίτσες. Ἀπ' αὐτὲς μπορῶ νὰ χύνω ἓνα ὑγρὸ, ποῦ εἶνε σὰν κόλλα. Πῶς μπορῶ νὰ περπατῶ στὰ ὀρθία τζάμια χωρὶς νὰ γλιστρῶ ;

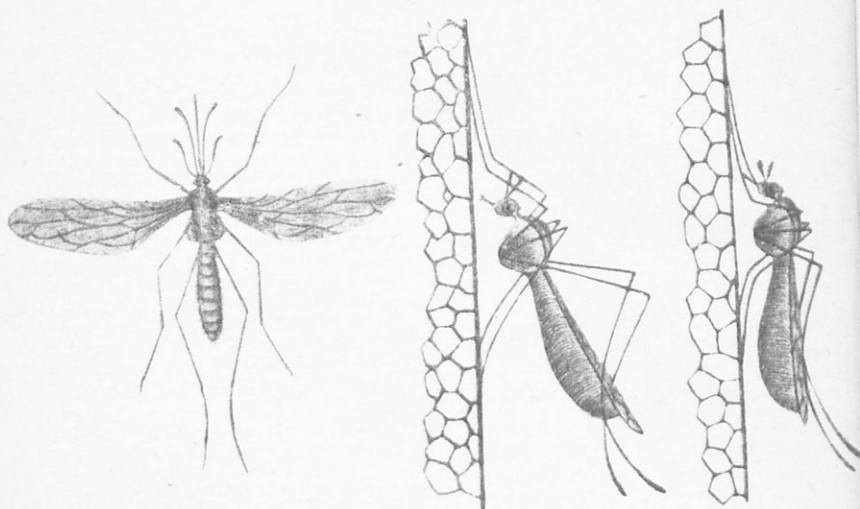
Στὸ τριχωτό μου σῶμα πιάνονται ἄπειρα μικρόβια κάθε ἀρρώστιας. Καὶ ἅμα καθίσω στὸ ψωμί σου ἢ στὸ φαγητό σου, μπορῶ νὰ τὰ γεμίσω ἀπὸ τὰ μικρόβια αὐτά. Τί μπορεῖς νὰ πάθῃς μὲ τὸ φαγητό σου αὐτό ;

Γεννῶ τὰ αὐγά μου στὶς ἀκαθαρσίες καὶ κάθε δέκα ἡμέρες τὸ καλοκαίρι. Ὅλο τὸ καλοκαίρι μπορῶ νὰ γεννήσω καὶ 1500 αὐγά. Ἀπὸ τὰ αὐγά μου, ὕστερα ἀπὸ μιὰ ἡμέρα, βγαίνουν σκουληκάκια. Αὐτὰ ὕστερα ἀπὸ ἓνα μῆνα γίνονται τέλειες μυῖγες.

Σὺ ξεύρεις ὅτι γεννῶ τὰ αὐγά μου στὶς ἀκαθαρσίες καὶ γι' αὐτὸ τὶς σκεπάζεις μὲ χῶμα καὶ μὲ πέτρες. Ἔτσι ἐγὼ ἀναγκάζομαι νὰ γεννῶ τὰ αὐγά μου στὸ ξηρὸ χῶμα, ὅπου καταστρέφονται. Ξεύρεις ἀκόμη πόσο ἀγαπῶ τὸ σιρόπι. Καὶ γι' αὐτὸ ἀνακατεύεις δηλητήριο μὲ σιρόπι καὶ τὸ ἀφήνεις ξεσκέπαστο. Τρέχω τότε ἐγὼ καὶ τὸ τρώγω μὲ λαίμαργία καὶ ψοφῶ.

Υπάρχουν καὶ ἄλλες μυῖγες, μικρὲς καὶ μεγάλες. Ἡ κρεατομυῖγα βρωμίζει τὸ κρέας, ἡ ἀλογόμυγα κεντᾷ τὸ ἄλογο, ὁ δάκος καταστρέφει τὸν ἐλαιόκαρπο, ἡ κερατίτις καταστρέφει τὰ πορτοκάλια, τὰ λεμόνια, τὰ μανταρίνια καὶ ἡ ραγολέτις καταστρέφει τὰ κεράσια. Οἱ μυῖγες αὐτὲς γεννοῦν μέσα στοὺς μικροὺς καὶ τρυφεροὺς καρποὺς τὰ αὐγά των. Ἀπὸ τὰ αὐγά αὐτά βγαίνουν σκουληκία. Πῶς τρέφονται τὰ σκουληκία αὐτά ;

Ζῶα καὶ Φυτὰ (Γ' τάξεως)

Τὸ κουνοῦπι

Τὸ κεφάλι μου χωρίζεται ἀπὸ τὸν θώρακά μου καὶ ὁ θώρακάς μου ἀπὸ τὴν κοιλιά μου. Μὲ τί; Καὶ ἡ κοιλιά μου ἔχει ἐλαφρὲς ἐντομές. Πόσες; Ἀπὸ ποιο μέρος τοῦ σώματός μου φυτρώνουν τὰ πόδια μου καὶ τὰ πτερά μου;

Ὅπως ἡ μυῖγα, ἔτσι καὶ ἐγὼ δὲν ἔχω στόμα, ἀλλὰ προβοσκίδα. Στὴν ἄκρῃ τῆς προβοσκίδας μου εἶνε φυτρωμένες 5 τρίχες πολὺ μικρὲς καὶ σκληρὲς, σὰν κεντριά. Αὐτὲς οἱ τρίχες δὲν φαίνονται. Τόσο μικρὲς εἶνε.

Δεξιὰ καὶ ἀριστερά τῆς προβοσκίδας μου φυτρώνουν 4 τρίχες σὰν κερατάκια. Εἶνε τὰ δάκτυλά μου. Στὸ σκοτάδι ψάχνω μὲ αὐτὰ καὶ εὐρίσκω ποιο πρᾶγμα εἶνε σκληρὸ καὶ ποιο μαλακόν.

Ὅλο τὸ καλοκαίρι γεννῶ αὐγά κάθε 20 ἡμέρες 250 ἕως 300. Καὶ γιὰ νὰ εἶνε προφυλαγμένα, πηγαίνω καὶ εὐρίσκω νερά, ποὺ δὲν κινοῦνται, νερά στάσιμα, μέσα σὲ λάκκους, σὲ χαντάκια, σὲ βαρέλια, σὲ στέρνες, σὲ βάλτους. Ἐκεῖ πιάνομαι ἀπὸ κάπου, ἀπὸ ἕνα φύλλο, ἀπὸ ἕνα ξύλο, ἀπὸ μιὰ πέτρα καὶ γεννῶ τὰ αὐγά μου μέσα στὸ νερό. Ὑστερα ἀπὸ 2 ἡμερονύκτια βγαίνουν ἀπὸ τὰ αὐγά μου μικρὰ σκουληκάκια καὶ αὐτὰ ὕστερα ἀπὸ 20 ἡμέρες γίνονται τέλεια κουνοῦπια.

Τὸ ἀρσενικὸ κουνουπί ζῇ ξεκούραστα. Πετᾷ στὰ ἄνθη καὶ ροφᾷ ἀπ' αὐτὰ μέλι. Αὐτὸ τοῦ φθάνει. Ἐγὼ ὅμως, τὸ θηλυκὸ κουνουπί, γεννῶ πολλὰ αὐγά καὶ ἀδυνατίζω πολὺ. Πρέπει γι' αὐτὸ νὰ τρέφωμαι μὲ πολὺ δυναμώτικὴ τροφή, ὅπως εἶνε τὸ αἷμα σου. Γι' αὐτὸ τὴν νύκτα, ποὺ κοιμᾶσαι, κάθομαι στὸ πρόσωπό σου ἢ στὰ γυμνά χέρια σου, βυθίζω τὴν προβοσκίδα μου στὸ σῶμα σου καὶ ροφῶ τὸ αἷμα σου.

Ἄμα τὸ αἷμα σου ἔχει μικρόβια πυρετοῦ (θέρμες), τὰ μικρόβια αὐτὰ κολλοῦν στὴν προβοσκίδα μου. Καὶ ὅταν κεντήσω ἄλλον ἄνθρωπον, τὰ μικρόβια αὐτὰ μένουν στὸ αἷμα του. Καὶ τότε τί παθαίνει ὁ ἄνθρωπος αὐτός;

Ἄμα κάθομαι στὸν τοῖχο, τεντώνω τὰ δυὸ μεσαῖα πόδια μου καὶ κρατῶ τὴν κοιλιά μου μακριὰ ἀπὸ τὸν τοῖχο. Ἔτσι καταλαβαίνεις ὅτι ἐγὼ εἶμαι τὸ βλαβερὸ κουνουπί.

Ἐπάρχει καὶ ἄλλο κουνουπί, ὅμοιο μὲ μένα. Αὐτὸ ὅμως κρατεῖ τὴν κοιλιά του κοντὰ στὸν τοῖχο. Σὲ κεντᾷ καὶ αὐτό, ἀλλὰ τὰ μικρόβια τοῦ πυρετοῦ δὲν κολλοῦν στὴν προβοσκίδα του. Ἔτσι αὐτὸ δὲν μεταδίδει τίς θέρμες.

Σὺ ξεύρεις πόσο σὲ βλάπτω καὶ γι' αὐτὸ φροντίζεις μὲ κάθε τρόπο νὰ καταστρέφῃς τὰ αὐγά μου, τὰ σκουλήκια μου καὶ ἐμένα. Ὅπου ὑπάρχουν στάσιμα νερά, τὰ σκεπάζεις μὲ χώματα καὶ μὲ πέτρες. Ὅπου ὑπάρχουν βάλτοι, ἀνοίγεις χαντάκια καὶ χύνονται τὰ νερά στὴν θάλασσα. Τὸ ἀκάθαρτο πετρέλαιο σκοτώνει τὰ σκουλήκια μου. Ρίχνεις λοιπὸν στὰ στάσιμα νερά λίγο πετρέλαιο κάθε 10 ἡμέρες καὶ καταστρέφεις τὰ σκουλήκια μου. Μέσα στὶς στέρνες ρίχνεις χρυσόψαρα, ποὺ τρώγουν τὰ αὐγά μου. Περιποιεῖσαι τὰ χελιδόνια ποὺ μὲ πιάνουν στὸν ἀέρα μὲ τὸ ἀνοικτὸ τους στόμα καὶ μὲ τρώγουν. Καὶ τὰ ἄλλα μικρὰ πουλάκια μὲ κυνηγοῦν. Τὰ δωμάτιά σου τὰ ραντίζεις μὲ διάφορα ὑγρά καὶ μὲ σκοτώνεις.

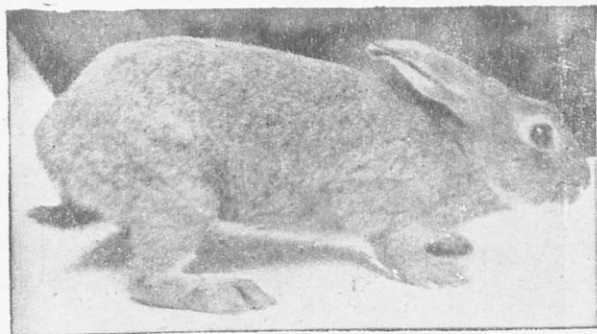
Τὸ κουνέλι

Ἀπὸ τὰ παλιὰ χρόνια οἱ ἄνθρωποι ἡμέρεψαν μερικά κουνέλια. Ἀπ' αὐτὰ κατάγομαι καὶ ἐγώ.

Κυνηγημένο στὰ δάση, ἄνοιγα γρήγορα γρήγορα στὸ χῶμα τρύπες καὶ τρύπωνα μέσα. Μὲ τί τσαπιὰ ἔσκαβα; Καὶ μὲ τί φυτάρια πετοῦσα τὸ χῶμα ἔξω ἀπὸ τὴν τρύπα, πού ἄνοιγα;

Ἡ καθαυτὴ τροφή μου εἶνε τὰ μικρὰ καὶ τρυφερὰ χόρτα. Τὰ χορταράκια ὅμως αὐτὰ ἔχουν πολὺ λίγες θρεπτικὲς οὐσίες καὶ γι' αὐτὸ πρέπει νὰ τρώγω πολλά. Πῶς μπορῶ ὅμως νὰ τὰ μαζεύω καὶ νὰ τὰ φέρνω στὸ στόμα μου; Γιατί ἡ γλῶσσά μου εἶνε πλατειά;

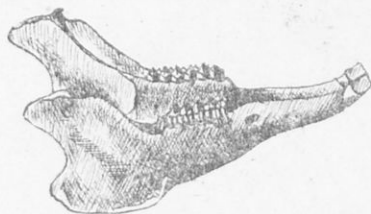

Τὸν καιρό, πού ζοῦσα στὰ δάση, μέ κυνηγοῦσαν ἄνθρωποι καὶ ζῶα. Γιὰ νὰ ξεφεύγω, ἔπρεπε νὰ τρέχω πολύ. Γι' αὐτὸ ἔτρεχα μέ πηδήματα. Γιὰ κυττάξετε τὰ πόδια μου!

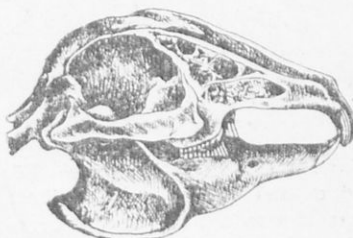
Τὸ ἐπάνω
σιαγόνι μου

Τὸ κάτω
σιαγόνι μου

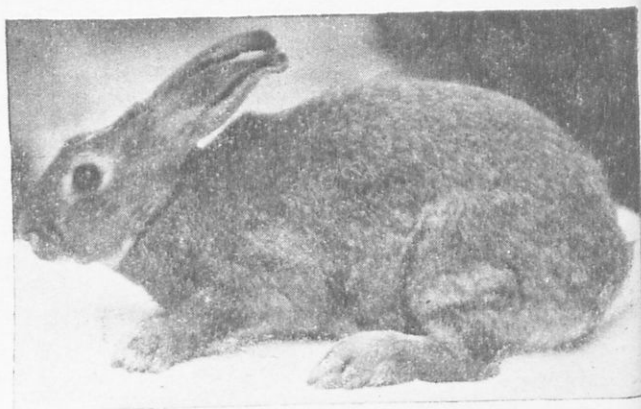

Ἐδῶ

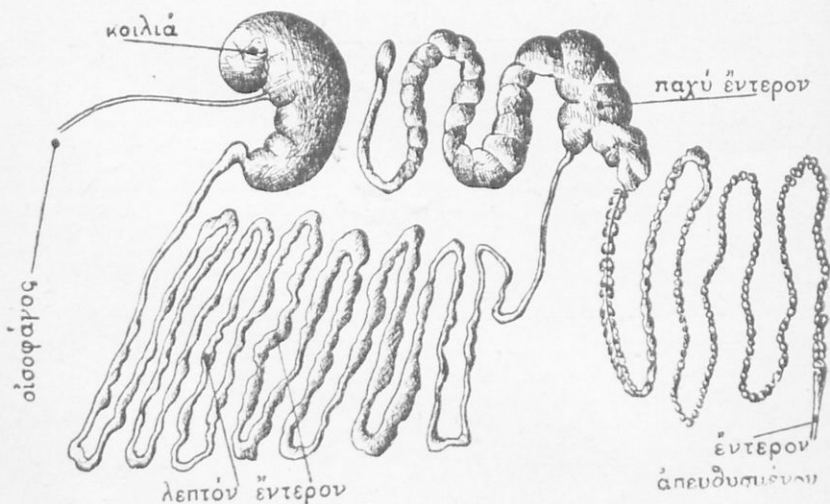

Τρώγω χόρτα, φύλλα, λαχανικά, πίτυρα, βρομάρι, ψίχουλα.
Ροκανίζω καὶ φλοῦδες. Βλέπετε τὰ δόντια μου;

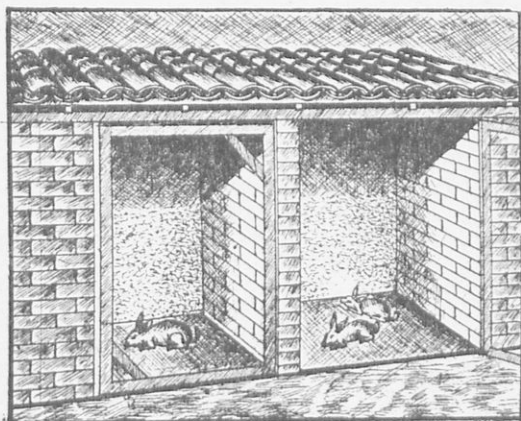
Τὸ δέρμα μου
τὸ κάμνετε γου-
ναρικά καὶ τίς
τρίχες μου καστό-
ρινα καπέλλα.
Βλέπετε τὸ φόρε-
μά μου;

Στὰ δάση μὲ
κυνηγοῦσαν ἢ ἀ-
λεποῦ, ἢ νυφίτσα,
ὁ αἰτός, τὸ γερά-
κι. Ἐγὼ ὅμως
τοὺς ἤκουα καὶ
τοὺς ἔβλεπα ἀπὸ
μακριὰ τοὺς ἐ-
χθρούς μου αὐ-
τούς. Πῶς σᾶς φαίνονται τὰ αὐτιά μου; Βλέπετε τὸ μάτι μου;

Τὰ χόρτα καὶ τὰ φύλλα δὲν εἶνε θρεπτικὴ τροφή. Γι' αὐτὸ πρέπει νὰ
τρώγω πάρα πολλὰ χόρτα καὶ φύλλα, πού εἶνε δυσκολοχώνευτα. Τὰ
χωνεύω ὅμως; Γιὰ κυττάξετε τὸ στομάχι μου καὶ τὰ ἔντερά μου!

Φοβοῦμαι τὴν ὕ-
γρασία, τὸ κρύο
καὶ τὴν πολλὴ ζέ-
στη. Τὸ σκοτάδι
μὲ βλάπτει. Πῶς
πρέπει νὰ εἶνε τὸ
σπιτάκι μου;

“Ὅσοι μὲ ἀγα-
ποῦν, μοῦ φτιά-
νουν πάτωμα μὲ
πῆχες, γιὰ νὰ ἔχη
πολλὲς τρύπες νὰ
πέφτουν κάτω οἱ
ἀκαθαρσίες μου.
Γιατί;

Μέσα στὸ σπι-
τάκι μου τοποθετεῖς κιβώτια τοῦ πετρελαίου μὲ ἄχυρα. Τί μοῦ χρειά-
ζονται;

Μὲ τρέφετε γιατί ἔχω ἄσπρο, τρυφερὸ καὶ νόστιμο κρέας. Σᾶς
δίδω καὶ τὸ δέρμα μου καὶ τὶς τρίχες μου. Ἡ κοπριά μου εἶνε πολὺ
δυνατή. Εἶνε ἀπὸ τὶς καλύτερες.

Μπορῶ νὰ γεννῶ κάθε μῆνα ἀπὸ 4 ἕως 12 κουνελάκια. Αὐτὸ
ὅμως μὲ ἀδυνατίζει καὶ δὲν μπορῶ νὰ μεγαλῶνω τὰ μικρά μου. Γι'
αὐτὸ πρέπει νὰ γεννῶ στοὺς δυὸ μῆνες μιὰ φορά. Ἄμα γεννῶ πολλὰ
κουνελάκια, νὰ πετᾶτε τὰ ἀδύνατα καὶ νὰ μοῦ ἀφήνετε 4—5, τὰ πιὸ
δυναμωμένα.

Κάθε σπίτι πρέπει νὰ ἔχη 4 κουνέλες καὶ ἓνα κύνελο. Κάθε
σπίτι μπορεῖ νὰ τρέφῃ κουνέλια.

Ἡ κατσίκια

Είμαι τὸ ἀγριοκάτσικο. Μὲ βρίσκετε στὰ ψηλὰ βουνά, ὅπου τρώγω τρυφεροὺς βλαστούς, χόρτα καὶ ρίζες.

Κυνηγημένο στὰ ψηλὰ βουνά καὶ στοὺς κρημνοὺς πηδῶ ἀπὸ βράχο σὲ βράχο, ἀπὸ κρημνὸ σὲ κρημνὸ καὶ πάνω ἀπὸ πλατεῖα ρέματα. Τρυπῶνω σὲ πυκνὰ κλαδιὰ καὶ χάνομαι μέσα σὲ ἀπέραντα δάση. Γιατί ἡ μέση μου εἶναι λεπτή; Καὶ γιατί τὸ τρίχωμά μου εἶνε κοντό; Πῶς εἶνε τὰ πόδια μου; Πολλὲς φορές, γιὰ νὰ ξεφεύγω τὸν κυνηγὸ ἢ τὰ θηρία, πέφτω στὸν κρημνὸ. Καὶ γιὰ νὰ μὴ τσακισθῶ, τεντώνω τὰ μπροστινὰ μου πόδια καὶ ἀφήνω νὰ γλιστρῶ στοὺς βράχους. Γιατί τὰ δάκτυλά μου εἶνε χοντρά καὶ σκληρά;

Πολλὰ ἀγριοκάτσικα βόσκει μετὰ τὴν νύκτα. Δυὸ ἀπὸ μᾶς δὲν βόσκουν. Αὐτὰ κάθονται σὲ ψηλότερο μέρος καὶ μᾶς προσέχουν. Ἄμα φανῇ κυνηγὸς ἢ λύκος, βγάζουν φωνὴν σάν σφύριγμα. Φεύγομε τότε τρεχάτα ὅλα μαζί πρὸς τὰ ψηλότερα μέρη καὶ γλυτώνομε.

Τὴν ἀνοιξὶ καὶ τὸ καλοκαίρι βυζαίνω τὰ κατσικάκια μου καὶ εἶμαι πολὺ ἀδυνατισμένο. Ποιὰ ἐποχὴ μὲ κυνηγᾶτε;

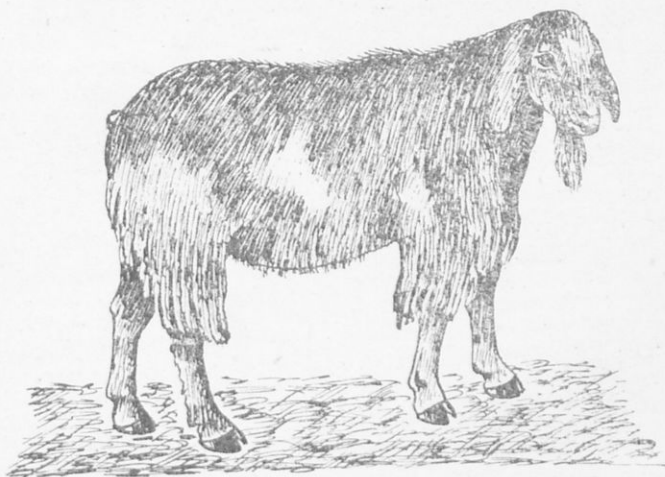

Είμαι ὁ τράγος τοῦ βουνοῦ.
Ἄν μὲ πλησιάσῃ ὁ λύκος, τρέχω
σὲ ψηλότερο μέρος, πηδῶ σ' ἓνα
κρημνὸ, στηρίζω τὸ σῶμα μου στὸν
βράχο καὶ τεντώνω πρὸς τὰ ἔμ-
πρὸς τὸ κεφάλι μου. Τὸ θηρίο πλη-
σιάζει. Ὅρμῳ ἐγὼ τότε, τὸ κτυπῶ
καὶ τὸ σπρώχνω στὸν κρημνὸ. Μὲ
τί τὸ κτυπῶ ;

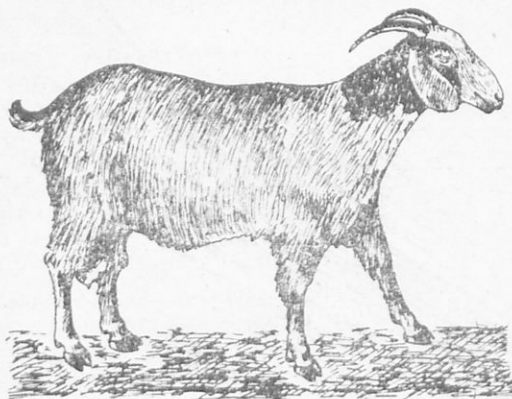
Κρημνιζόμενο τὸ θηρίο ἀπλώ-
νει τὰ μπροστινὰ του πόδια γιὰ
νὰ μὲ πιάσῃ ἀπὸ τὰ κέρατα. Γιατί
τὰ κέρατά μου ἐκεῖ, πού φυτρῶ-
νουν, εἶνε πλατειά καὶ φαίνονται
σὰν ἐνωμένα ;

Κυνηγημένος μέσα στὰ δάση ἀπὸ
τὰ ἄγρια θηρία ἔπρεπε νὰ ἀκούω
προσεκτικὰ καὶ νὰ βλέπω μακριά.

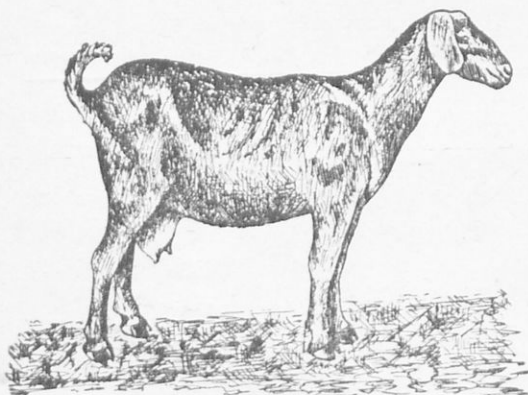
Γιατί τὰ αὐτιά μου εἶνε ὄρθια ; Πῶς σοῦ φαίνεται τὸ βλέμμα μου ;

Εἶμαι ὁ τράγος, πού πηγαίνω πάντοτε μὲ τὸ κοπάδι. Ὁ βο-
σκὸς εἶνε πάντοτε μαζί μας. Καὶ ὁ μαντρόσκυλλος. Γιατί δὲν ἔχω
κέρατα ; Καὶ γιατί τὰ αὐτιά μου ἐμεγάλωσαν καὶ κρέμασαν ; Γιατί
μεγάλωσε καὶ τὸ τρίχωμά μου ;

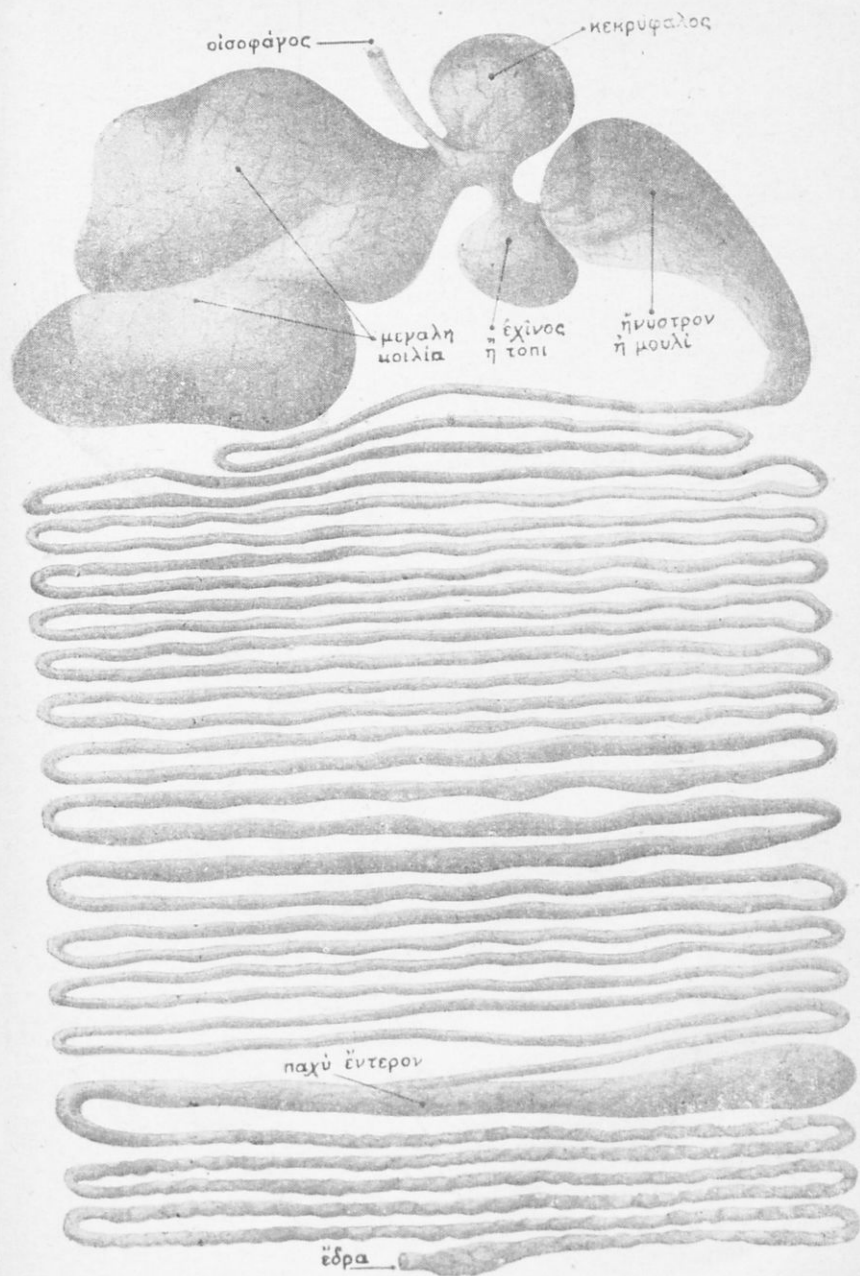

Τὸν καιρό, ποὺ ἤμουν ἀγριοκά-
τσικο, μὲ κυνη-
γοῦσε ὁ ἀνθρω-
πος, ὁ λύκος, τὸ
λιοντάρι, ἡ τίγρις.
Τοὺς ἐξέφευγα ὁ-
μως, γιατί ἔτρεχα
πολὺ καὶ τρύπω-
να μέσα στὰ πυ-
κνά κλαδιά. Για-
τί τὰ πόδια μου
εἶνε λεπτὰ; Καὶ
γιατί τὸ κεφάλι
μου εἶνε μακρου-
λό; Καὶ ἡ οὐρά
μου γιατί εἶνε
κοντή; Κα μὶ ἄ-
φορὰ ἐπάλαια μὲ
τὸν λύκο. Εἶχα ὁ-
πλα;

“Ὅσο ζοῦσα στὰ βουνὰ εἶχα κέρατα, αὐτιά
δρῆθια, μάτια ζωηρὰ καὶ μέση πιὸ λεπτὴ ἀπὸ τὸ
στήθος μου. Τώρα, ποὺ ζῶ κοντὰ σας, πῶς εἶνε
τὸ μέτωπό μου; Πῶς τὰ αὐτιά μου; Πῶς τὰ μά-
τια μου; Δὲν μετρᾶτε τὴν μέση καὶ τὸ στήθος
μου; Γιατί ἄλλαξαν τὰ χαρακτηριστὰ μου;

Γιὰ νὰ φθάνω
τοὺς βλαστοὺς καὶ νὰ
τοὺς κόβω, στηρίζομαι
στὰ πσινά μου πόδια
καὶ ἀκουμπῶ τὰ μπρο-
στινὰ στὰ χαμηλὰ δέν-
δρα. Τεντώνω ὑστερα
τὸν λαιμό μου καὶ
πιάνω τοὺς βλαστοὺς.
Γιατί ἡ γλῶσσα μου
εἶνε μακριὰ καὶ χον-
τρή;

Οί βλαστοί καὶ τὰ χόρτα δὲν εἶνε θρεπτικὴ τροφή. Γι' αὐτὸ τρώγω πάρα πολλὰ ἀπ' αὐτά. Καὶ ἐπειδὴ δὲν προφθάνω νὰ τὰ μασῶ, τὰ φέρνω γύρω στὸ στόμα μου καὶ ἔτσι μισομασημένα τὰ ἀποθηκεύω. Ποῦ εἶνε ἡ ἀποθήκη μου;

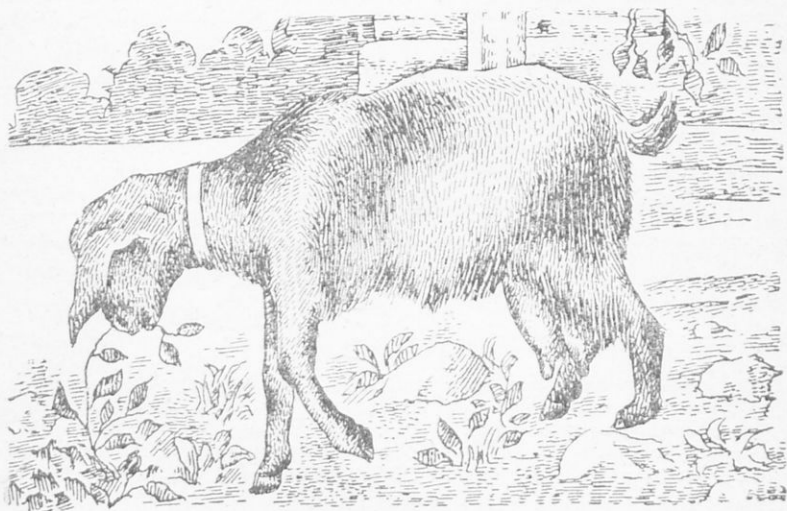
"Αὐτὴ γεμίση ἡ ἀποθήκη μου, πηγαίνω καὶ ἡσυχάζω. Σφίγγεται τότε ἡ ἀποθήκη μου καὶ ἡ τροφή μου περνᾷ λίγη λίγη σὲ μιὰ ἄλλη μικρὴ ἀποθήκη. Πῶς λέγεται ἡ δευτέρα αὐτὴ ἀποθήκη;

"Αὐτὴ γεμίση ἡ δευτέρα αὐτὴ ἀποθήκη, σφίγγεται καὶ αὐτὴ καὶ σπρώχνει τὴν τροφή πρὸς τὰ ἐπάνω. "Ετσι ἡ τροφή μου ἔρχεται στὸ στόμα μου, ὅπου τὴν μασῶ ἡσυχὰ ἡσυχὰ καὶ καλά. Τὴν ξαναμασῶ.

Μασημένη τώρα καλὰ τὴν τροφή μου τὴν καταπίνω καὶ αὐτὴ πηγαίνει σὲ τρίτο χωνευτήρι. Μπορεῖτε νὰ βρῆτε τὸ τρίτο αὐτὸ χωνευτήρι; Εἶνε σφικτό, σὰν τόπι. "Εκεῖ ἡ τροφή χωνεύει καλὰ.

"Απὸ τὸ τρίτο χωνευτήρι αἱ τροφαὶ μου περνοῦν σὲ τέταρτο. Ποῖο εἶνε τὸ τέταρτο χωνευτήρι; Καὶ ἀπ' αὐτὸ ποῦ πηγαίνουν αἱ τροφαὶ μου;

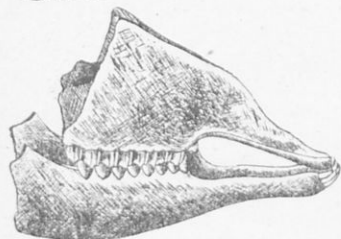
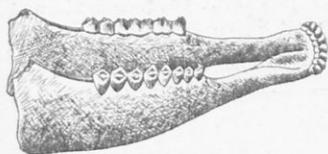
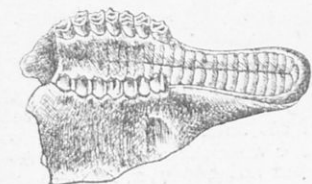
Μποροῦν τὰ ἔντερά μου νὰ χωρέσουν τόσην τροφήν;

Μοῦ ἀρέσουν πολὺ οἱ τρυφεροὶ βλαστοί. Τρώγω ὅμως καὶ φύλλα καὶ χόρτα καὶ λαχανικά. Τὸν χειμῶνα μοῦ δίδετε κριθάρι, βρομάρι, καλαμπόκι, πίτυρα, κουκκιά, ρεβίθια.

"Αὐτὴ εἶμαι κοπαδιάρικη, σὰς δίδω πολὺ λίγο γάλα καὶ κασι-
κάκια ἀδύνατα. "Αὐτὴ μὲ τρέφετε ὅμως στὴν αὐλὴ σας καὶ στὰ περι-
βόλια σας, σὰς δίδω κάθε χρόνο δυὸ παχειὰ κασικάρικα καὶ 300 ἕως
400 ὀκάδες γάλα ἐκλεκτὸ καὶ μὲ πολὺ βούτυρο. Τί ἄλλα πράγματα
σὰς δίδω;

Είμαι ἡ κασί-
κα τῆς Ἀγκύρας.
Ἔχω μαλλί πολὺ
μακρὸ, μαλακὸ
καὶ λεπτό. Μὲ τὸ
μαλλί μου κάμνε-
τε τὰ καλύτερα
ἔσωτερικὰ μάλλι-
να φορέματά σας.
Μόνον εἰς τὴν
Τουρκίαν μπορῶ
νὰ ζήσω καὶ κον-
τὰ στὴν Ἀγκυρα.

Τὸ φθινόπωρο καὶ τὸν χειμῶνα δὲν
ὑπάρχουν τρυφεροὶ βλαστοί. Τότε τρώ-
γω καὶ σκληροὺς βλαστοὺς καὶ φύλλα
καὶ ξηρὰ χόρτα καὶ ξηροὺς καρπούς.
Πῶς κόβω τοὺς σκληροὺς βλαστοὺς;
Καὶ πῶς μασῶ τὰ ξηρὰ χόρτα; Καὶ
πῶς σπάζω καὶ ὕστερα ἀλέθω τοὺς
ξηροὺς καρπούς;

Τὸ ἐπάνω σιαγόνι μου εἶνε πλατύ-
τερο ἀπὸ τὸ κάτω. Πῶς κινῶ λοιπὸν
τὸ κάτω σιαγόνι μου γιὰ νὰ μασῶ
τὴν τροφή μου;

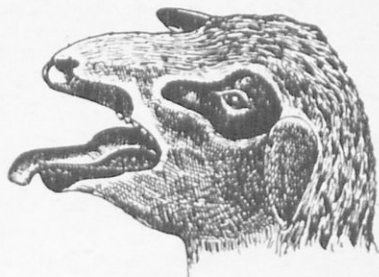
Τὸ πρόβατο

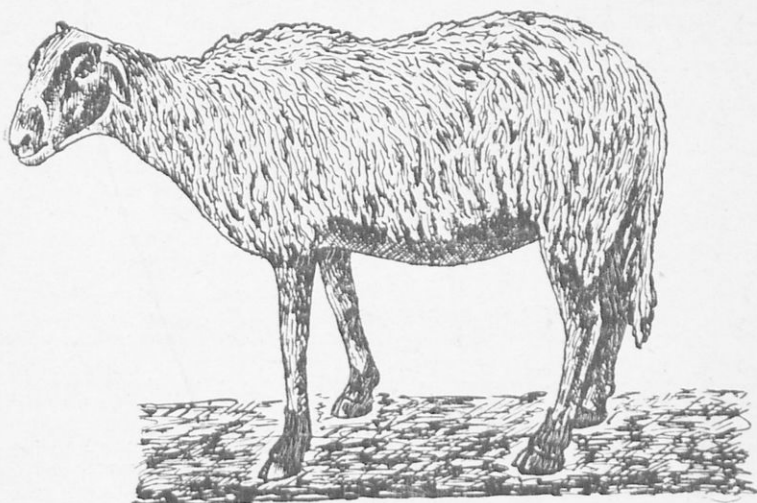

Γεννήθηκα σ' ἓνα περίχωρο τῆς Ἀθήνας. Ὁ πατέρας μου καὶ ἡ μητέρα μου ἦσαν ἀπὸ τὸ Ἄργος. Ἐχῶ πολὺ μεγάλη δύναμι. Μὲ ἓνα μου κτύπημα μπορῶ νὰ ρίξω κάτω καὶ τὸν δυνατώτερον ἄνθρωπο. Ὅταν ζοῦσα στὰ δάση, μὲ κυνηγοῦσε ὁ λύκος, τὸ λιοντάρι, ὁ ἄνθρωπος. Τοὺς καταλάβαινα ὁμως ἀπὸ μακριὰ καὶ ξέφευγα. Πῶς τὸ κατάρθωνα; Ἀμα ὁμως μ' ἐπλησίαζαν, ἐπάλαια μαζί τους. Μὲ τί ὄπλα τοὺς κτυποῦσα; Φοβοῦμαι πολὺ τὸ κρῦο. Τὸ δέρμα μου εἶνε λεπτό. Πῶς λοιπὸν προφυλάσσομαι ἀπὸ τὸ κρῦο; Τὸ φόρεμά μου τὸν χειμῶνα εἶνε βαρὺ καὶ ζεστό. Τὸ καλοκαίρι ὁμως ἡμπορῶ νὰ τὸ ὑποφέρω;

Τρώγω χόρτα καὶ φύλλα
ξηρά. Τρώγω καὶ λαχανικά.
Πολὺ μοῦ ἀρέσουν τὰ μικρά
χλωρά χόρτα.

Πῶς τὰ μαζεύω καὶ τὰ
φέρνω στὸ στόμα μου;

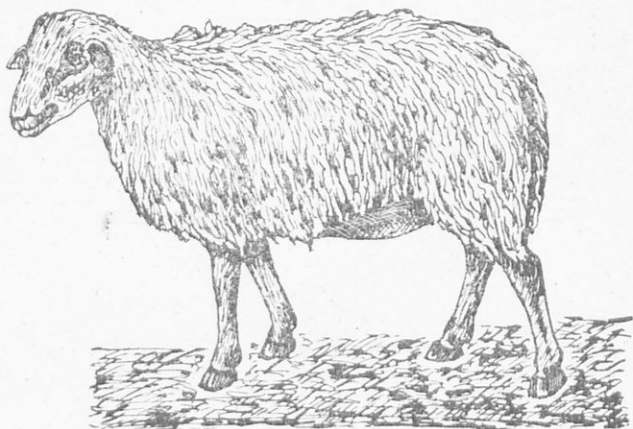

Γεννήθηκα στην Χίο. Μὲ ἔφεραν ἐδῶ, ἔξω ἀπὸ τὴν Ἀθήνα, γιὰ νὰ πωλοῦν εὐκόλα τὸ γάλα μου. Γιατὶ δίδω πολὺ γάλα. Δυὸ ὀκάδες τὴν ἡμέρα. Καὶ τί γάλα! Ὅλο τυρί. Μαλλιὰ μακριὰ δὲν ἔχω. Γεννῶ 2 ἢ 3 ἀρνάκια, τὰ ὁποῖα μὲ τὸ γάλα μου μεγαλώνουν καὶ παχαίνουν πολὺ γρήγορα. Τί ἄλλο σὰς δίδω;

Ἐδῶ, κοντὰ στὴν Ἀθήνα, καλὰ περνῶ, ἀλλὰ καλύτερα περνοῦσα στὴν πατρίδα μου. Ἐδῶ, ἂν μείνω πολλὰ χρόνια, θ' ἀδυνατήσω καὶ τὰ παιδιά μου θ' ἀρχίσουν χρόνια μὲ τὴν χρονιά νὰ γίνονται μικρόσωμα. Καὶ θάρρη καιρὸς ποῦ δὲν θά μοῦ μοιάζουν.

Σὲ κάθε πόδι μου ἔχω δυὸ δάκτυλα. Κάθε δάκτυλο εἶνε κλεισμένο σ' ἓνα μικρὸ παπουτσάκι ἀπὸ κέρατο. Γιατί;

Γεννήθηκα σ' ἓνα περίχωρο τῆς Ἀθήνας. Ὁ πατέρας μου ἦταν ἀπὸ τὸ Ἄργος καὶ ἡ μητέρα μου, ἀπὸ τὴν Χίο. Ὁ πατέρας μου ἦταν μεγαλόσωμος καὶ με μακριὰ μαλλιά. Ἡ μητέρα μου εἶχε κοντὰ μαλλιά, ἀλλὰ ἄφθονο γάλα. Ἐγὼ ἐπῆρα τὰ καλὰ καὶ τοῦ πατέρα μου καὶ τῆς μητέρας μου.

Τὸ κλίμα τῶν Ἀθηνῶν με ὠφελεῖ πολὺ. Ὅσο περνοῦν τὰ ἔχρνια, τόσο περισσότερο δυναμώνω καὶ τόσο καλύτερα γίνονται τὰ παιδιά μου. Ποτέ μου δὲν ἀρρώστησα.

Ἐκτὸς ἀπὸ τὰ κόκκαλά μου σὰς δίδω 5 ἄλλα πράγματα. Ποιὰ εἶνε αὐτά;

Κυνηγημένο τὰ παλῆὰ χρόνια στὰ βουνὰ καὶ στὰ δάση, τέντωνω τὰ αὐτιά μου, ἔστρεφα τὸ κεφάλι μου καὶ τὰ μάτια μου δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ καὶ ἤμουν πολὺ ζωηρό.

Τώρα, ποὺ με προστατεύει ὁ βοσκὸς καὶ ὁ σκύλλος του, δὲν φροντίζω γιὰ τίποτε. Βόσκω καὶ κοιμοῦμαι. Ἐτσι σιγὰ σιγὰ χαλά-ρωσαν τὰ νεῦρα μου καὶ κινεῖμαι δύσκολα. Πῶς σοῦ φαίνεται τὸ βλέμμα μου;

Ἄμα εἶμαι κοπαδιάρικη, σοῦ δίδω πολὺ λίγο γάλα καὶ ἀδύνατα ἄρνια. Ὅταν τρέφωμαι ὅμως στὴν αὐλή σου καὶ τὰ περιβόλια σου, σοῦ δίδω γάλα πολὺ, παχειὰ ἄρνια καὶ ἐκλεκτὸ μαλλί.

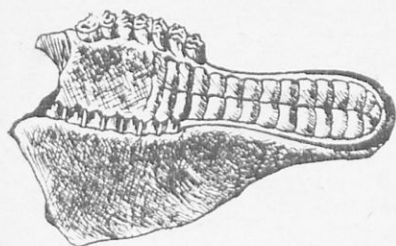
Με βρίσκουν πολλὲς ἀρρώστιες ἀπὸ τὸ κρύο, τὴν πολλὴ ζέση, τὴν δίψα καὶ τὴν ἀκαθαρσία. Οἱ ἀρρώστιες μου εἶνε κολλητικὲς καὶ δύσκολα γιατρεύονται. Πῶς πρέπει νὰ εἶνε ὁ στάβλος μου; Καὶ ἄμα ἀρρωσταίνω, ποῖος θὰ με γιατρεύῃ;

Ὅπως ἡ κατοίκα, ἔτσι καὶ ἐγὼ χωνεύω τὴν τροφή μου με τὸ ξαναμάσημα καὶ μέσα σὲ 4 χωνευτήρια.

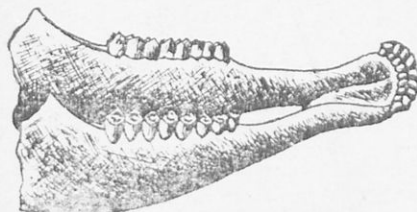
Γιατί γίνεται αὐτό;

Ἡ κατοίκα προτιμᾷ τοὺς βλαστούς, ἐγὼ τὰ χλωρὰ χορταράκια. Ποιὰ τροφή εἶνε σκληρότερη; Τῆς κατοίκας ἢ ἡ δική μου;

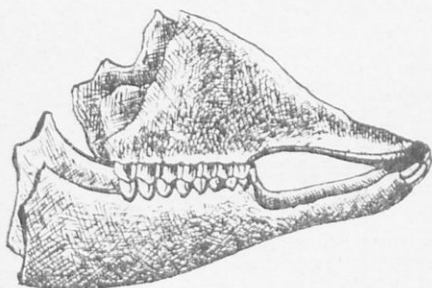
Ποιὸ βυzaίνει περισσότερο καιρό; Τὸ κατσικάκι ἢ τὸ ἄρνάκι μου; Καὶ ποιὰ πρέπει νὰ ἔχη περισσότερο γάλα; Ἡ κατοίκα ἢ ἐγὼ;

Αὐτὸ εἶνε τὸ ἐπάνω
σιαγόνι μου. Ὅπως βλέ-
πεις, εἰς τὸ μπροστινὸ
τοῦ μέρους δὲν ἔχει δόν-
τια.

Αὐτὸ εἶνε τὸ κάτω
σιαγόνι μου. Ὅπως βλέ-
πεις, εἰς τὸ μπροστινὸ
μέρος ἔχει δόντια κο-
φτερὰ.

Ἐδῶ τὰ δόντια τοῦ
κάτω σιαγονιοῦ ἀκουμ-
ποῦν σφικτὰ στὸ κρέας
τοῦ ἐπάνω σιαγονιοῦ.
Πῶς πρέπει νὰ εἶνε τὸ
κρέας αὐτό, γιὰ νὰ μὴ
ματώνῃ;

Τὸν χειμῶνα μοῦ δίδετε πίτυρα, ἄχυρα, καὶ ξηροὺς καρπούς. Πῶς
κόβω καὶ μασῶ τὰ ξηρὰ χόρτα; Καὶ πῶς σπάζω καὶ ἀλέθω τοὺς ξη-
ροὺς καρπούς; Τὸ ἐπάνω σιαγόνι μου εἶνε πολὺ πλατύτερο ἀπὸ τὸ
κάτω. Τί κάμνω λοιπόν, γιὰ νὰ μασῶ τὴν τροφή μου;

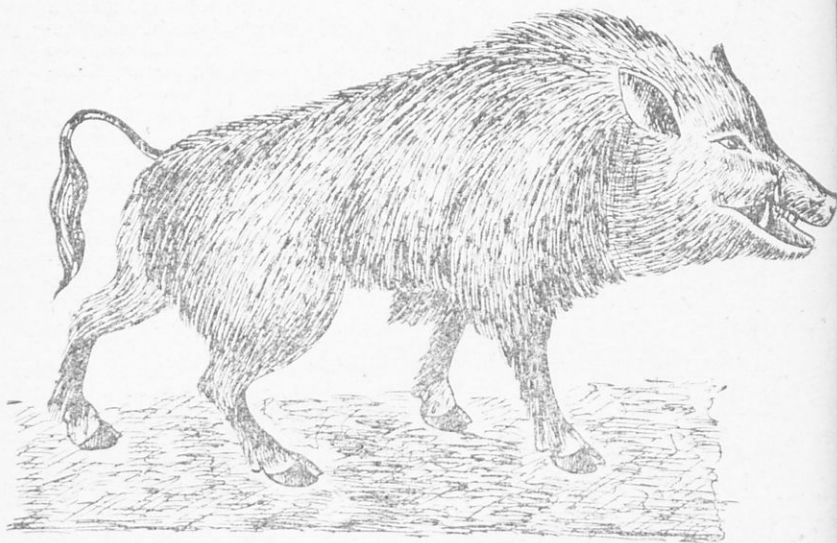
Στὰ παλῆα χρόνια οἱ κάμποι καὶ τὰ μικρὰ ὑψώματα ἔμεναν
ἀκαλλιέργητα. Φύτρωνε τότε ἐκεῖ ἄφθονο χορτάρι, ὅπου ἐγὼ ἔβοσκα
μὲ ἑκατομμύρια ἄλλα πρόβατα. Εἴμαστε τὰ κοπαδιάρικα πρόβατα.

Σὺ ὁμως ἄρχισες νὰ καλλιεργῇς τοὺς κάμπους καὶ νὰ μὲ διώχνῃς
ἀπ' ἐκεῖ. Μὲ περιώρισες ἔτσι σὲ σιενὰ μέρη, ποὺ δὲν χωροῦσα. Καὶ
γι' αὐτὸ ἄρχισες νὰ σφάζῃς τὰ ἀρνιά μου. Ἀπὸ τότε ἐγὼ ὀλιγοστεύω.
Μπορεῖς ὁμως νὰ ζήσης χωρὶς ἐμένα; Γάλα σοῦ δίδουν καὶ οἱ ἀγε-
λάδες. Ἀρνάκια ὁμως ποὺ θὰ βρῇς; Καὶ ποῦ θὰ βρῇς τὸ μαλλί μου;
Γι' αὐτὸ μὲ ἔδιωξες ἀπὸ τὰ λιβάδια καὶ μὲ πῆρες στὸ σπίτι σου, στὸν
κῆπο σου, στὰ πλούσια χωράφια σου. Ἐκεῖ μὲ περιποιεῖσαι πολὺ. Καὶ
ἐγὼ σοῦ δίδω περισσότερα ἀπὸ ὅσα σοῦ δίδουν 3 κοπαδιάρικες προ-
βατίνες. Κάθε σπίτι πρέπει νὰ ἔχῃ 2—3 προβατίνες.

Σῶα καὶ Φυτὰ (Γ' τάξεως)

3

Ὁ Χοῖρος

Εἶμαι ὁ ἀγριόχοιρος. Τρέφομαι μὲ βελανίδια, μὲ κάστανά, μὲ ξυλοκέρατα καὶ μὲ ἄλλους καρπούς. Τὰ δάση καὶ τὰ βουνά, πού ζῶ καὶ τρέφομαι, τί δένδρα ἔχουν;

Τὸν χειμῶνα πέφτει πολὺ χιόνι καὶ σκεπάζει ὅλα τὰ ψηλά βουνά. Κατεβαίνω τότε στὰ καλλιεργημένα χωράφια καὶ ξερριζῶνω τὶς πατάτες, τοὺς βολβούς καὶ ἄλλα μικρὰ φυτὰ καὶ τρώγω τὶς ρίζες των. Μὲ τί κόβω τὶς ρίζες αὐτές; Ἄμα μὲ στενοχωρήσῃ πολὺ ἢ πείνα τρώγω καὶ σκουλήκια καὶ ποντικούς καὶ χόρτα καὶ φύλλα.

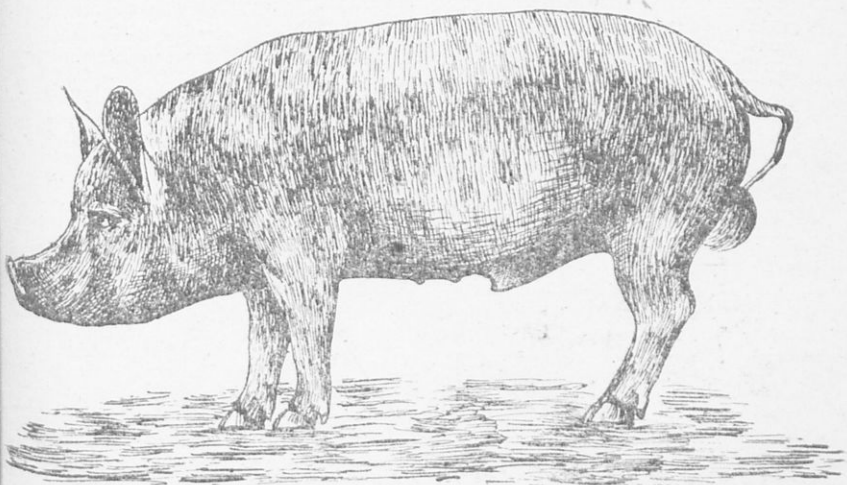
Μὲ κυνηγᾷ ὁ ἄνθρωπος, ὁ λύκος, τὸ λιοντάρι καὶ ἄλλα ἄγρια θηρία. Τοὺς ξεφεύγω ὅμως. Χώνομαι μέσα στὰ πυκνὰ δάση καὶ μὲ μεγάλη ταχύτητα. Γιατί ἡ μέση μου εἶνε λεπτή; Καὶ γιατί τὸ τρίχωμά μου εἶνε κοντό; Γιατί τὸ κεφάλι μου εἶνε σὰν σφήνα καὶ ἡ κοιλιὰ μου σὰν κολλημένη;

Ἄμα μὲ πλησιάσῃ ὁ σκύλλος ἢ τὸ λιοντάρι ἢ ὁ ἄνθρωπος, τοὺς ἐπιτίθεται μὲ μεγάλη ὁρμή καὶ τοὺς σχίζω. Σχίζεται ὅμως εὐκόλα τὸ δέρμα τοῦ λιονταριοῦ ἢ τοῦ λύκου; Γιὰ μένα σχίζεται εὐκόλα. Γιὰ κύττα τὸν σβέρκο μου καὶ τὸ στήθος μου!

Τὸ φθινόπωρο βρίσκω πολλὰς θρεπτικὰς ρίζας καὶ ἄφθονα βελανίδια. Τρώγω τότε μὲ ἀπληστία καὶ κάμνω πολλὰ εὐγκία. Ὅσα εὐγκία περισσεύουν μαζεύονται κάτω ἀπὸ τὸ δέρμα μου καὶ ἐκεῖ σχηματίζουν ἓνα παχὺ στρώμα, μιὰ ὁλόκληρη ἀποθήκη. Ποιούς μῆνες τὸ σῶμα μου ξοδεύει τὸ ἀποθηκευμένο αὐτὸ λίπος;

Γιὰ νὰ σχίζω τίς ρίζες ἔχω τὰ
χαυλιόδοντά μου. Γιὰ νὰ σκάβω
ὁμῶς τὸ χῶμα τί ἔχω ; Γιατὶ ἡ
μύτη μου τελειώνει σὲ ἓνα κρέας,
ποῦ ξεχωρίζει σὰν δακτυλίδι.

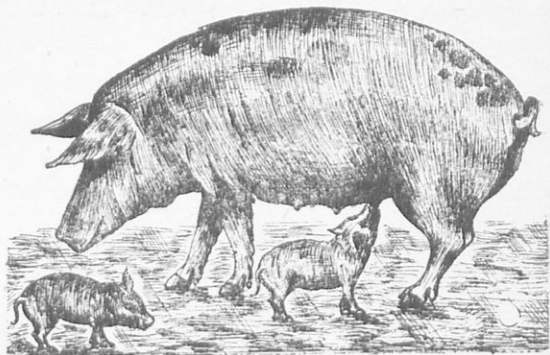

Τρώγω βελανίδια, κάστανα, καλαμπόκι, πίτυρα, λαχανικά, βολ-
βούς, σαλιγκάρια, σκουλήκια καὶ τὰ περισσεύματα ἀπ' ὅλα τὰ φα-
γητά σας. Γιατὶ παχαίνω πολὺ ;

Κάτω ἀπὸ τὸ δέρμα μου ἔχω ἀποθηκευμένο λίπος, ὅπως ὁ ἀγριό-
χοιρος. Τὸν χειμῶνα τὸ ξύγκι αὐτὸ κρατεῖ τὸ σῶμα μου ζεστό. Τὸ
καλοκαίρι ὁμῶς μὲ καίει. Γιατὶ θέλω νὰ κυλίσω μέσα στὰ νερά ;

*Εκεῖ, ποῦ σκάβω, σπρώχνω τὴν μύτη μου καὶ τὸ κεφάλι μου
πάντοτε πρὸς τὰ πάνω καὶ μὲ δύναμι. Γιατὶ τὸ πρόσωπό μου πρὸς τὸ
πάνω μέρος εἶνε βαθουλωμένο καὶ πρὸς τὸ κάτω ἐξωγκωμένο ;

Γεννῶ μιὰ ἢ δυὸ φορὲς τὸ ἔτος. Καὶ κάμνω 8—10 γουρουνόπουλα κάθε φορά. Σὲ ἡλικία ἑνὸς ἔτους τὸ γουρουνόπουλό μου σοῦ δίδει κρέας 80 — 100 ὀκάδες. Τί φτιάχνετε μὲ τὸ δέρμα μου; Τί μὲ τὰ ἔντερά μου; Τί μὲ τίς τρίχες μου;

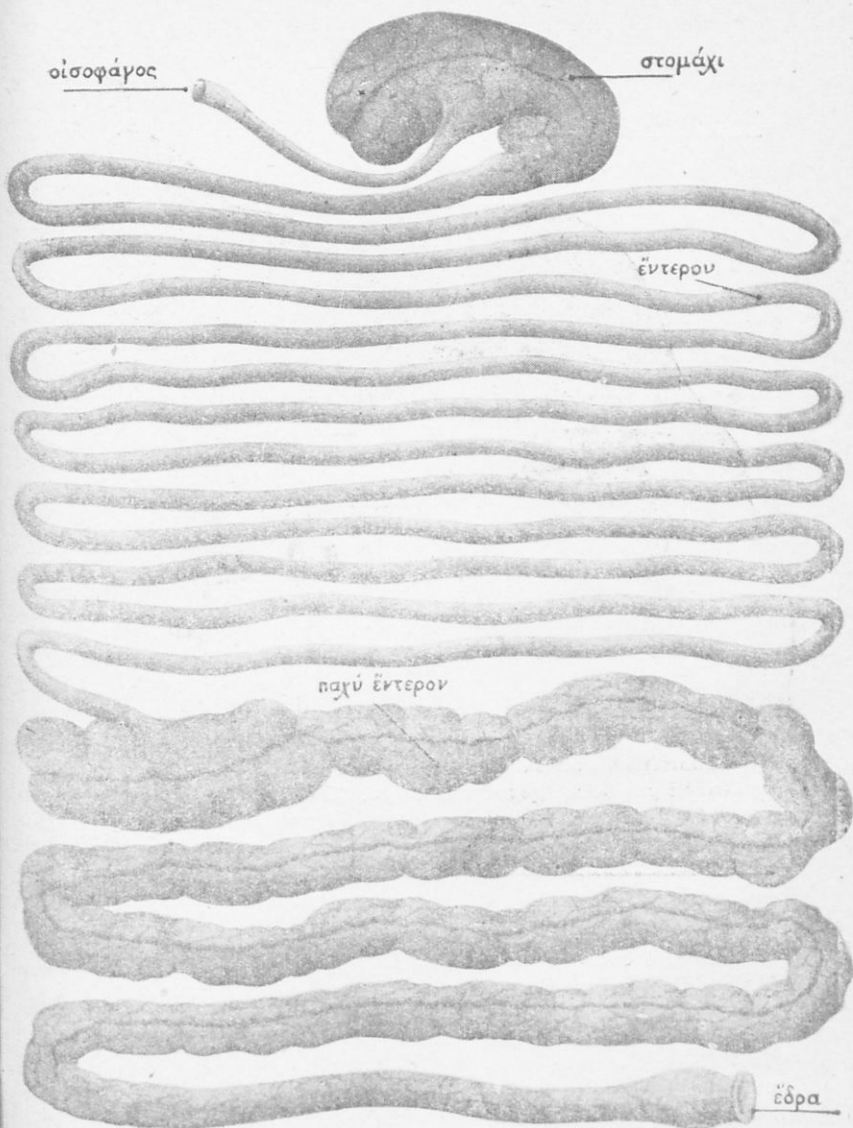

Δίδω πολὺ μεγάλο εἰσόδημα. Καὶ γι' αὐτὸ μὲ περιποιεῖσθε πολὺ. Ἔτσι δὲν φροντίζω γιὰ τίποτε. Τρώγω καὶ κοιμοῦμαι. Γιατί ἐκρέμασαν τὰ αὐτιά μου; Καὶ γιατί τὸ δακτυλίδι τῆς μύτης μου ἐμίκρυνε; Καὶ γιατί τὸ πρόσωπό μου βαθοῦλωσε ἀπὸ τὸ κάτω μέρος;

Ἄμα θέλεις νὰ μὲ παχύνῃς πολὺ, νὰ μὲ κλείσῃς σὲ ἰδιαίτερο στάβλο μὲ πλάτος 2 μέτρα καὶ μὲ μάκρος ἄλλα 2. Τὸ πάτωμα νὰ εἶνε ἀπὸ τσιμέντο καὶ λίγο γυρτό. Γιατί; Μὲ τσιμέντο πρέπει νὰ εἶνε φτιασμένο καὶ τὸ παχνί μου. Θέλω καὶ ἕνα χαμηλὸ κρεβάτι μὲ τάβλες. Μέσα στὴν ἀκαθαρσία ἀρρωσταίνω εὐκόλα. Παχαίνω πολὺ μὲ καλαμπόκι καὶ μὲ ἄλευρι ἀπὸ κριθάρι. Προτοῦ μοῦ δώσης τὸ καλαμπόκι, μούσκευέ το μιὰ νύκτα καὶ μιὰ ἡμέρα στὸ νερό. Γιατί;

Μὲ ποιά δόντια κόβω τὰ λαχανικά καὶ τὰ χόρτα; Μὲ ποιά σκίζω τὰ κρέατα; Μὲ ποιά σπάζω τοὺς ξηροὺς καρπούς; Καὶ μὲ ποιά μασῶ καλὰ ὄλες μου τίς τροφές; Γιατί τὰ χαυλιόδοντά μου εἶνε λοξά;

Πόσες φορές τὸ στομάχι μου νὰ εἶνε μικρότερο ἀπὸ τὰ ἔντερά μου; Καὶ πόσες φορές πρέπει νὰ γεμίξῃ καὶ νὰ ἀδειάξῃ τὸ στομάχι μου, γιὰ νὰ γεμίσουν μιὰ φορά τὰ ἔντερά μου; Ἡ κατσίκα τρώγει 3 ἕως 4 ὥρες τὸ ἡμερονύκτιο καὶ ὕστερα πηγαίνει καὶ ἡσυχάζει γιὰ νὰ χωνέψῃ. Ἐγὼ γιὰτὶ θέλω νὰ τρώω ἀδιάκοπα ὅλην τὴν ἡμέρα;

Ὁ σκύλλος

Εἶμαι τὸ λυκόσκυλλο. Πατέρας μου εἶνε ὁ λύκος, μητέρα μου ἡ σκύλλα. Εἶμαι ὁμως ἐχθρὸς τοῦ λύκου. Ὅπου τὸν εὕρω, τὸν κτυπῶ μὲ τὸ στήθος μου καὶ τὸν δαγκῶνω μὲ τὰ δυνατά μου δόντια. Ἐχῶ πολὺ μεγάλη δύναμι. Δέν βλέπεis τὸ στήθος μου καὶ τὸν λαιμό μου !

Εἶμαι ὁ σκύλλος τοῦ Ἁγίου Βερνάρδου. Βρῆκα μέσα στὰ χιόνια τῶν Ἀλπεων ἓνα παγωμένο παιδί. Τοῦ ἔδωκα κονιάκ καὶ συνῆλθε. Τὸ πῆρα στὴν ράχη μου καὶ τὸ πηγαίνω στὸ μοναστήρι τοῦ Ἁγίου Βερνάρδου.

Ἐγὼ εἶμαι τὸ καθυπὸ μαντρόσκυλλο. Τὸν χειμῶνα κοιμοῦμαι ἔξω ἀπὸ τὸ μαντρί. Τὸ καλοκαίρι βρίσκομαι ἡμέρα καὶ νύκτα μαζί μὲ τὸ κοπάδι. Ἄν καμιά κατσίκα ἢ κανένα πρόβατο φύγῃ μακριὰ ἀπὸ τὰ ἄλλα, τρέχω, τὸ γαυγίζω καὶ τὸ φέρνω πίσω στοῦ κοπάδι. Ὅταν τὸ μεσημέρι κοιμᾶται ὁ βοσκός, ἐγὼ ἀγρυπνῶ.

Ὁ λύκος ἔχει μεγάλη δύναμι. Ἐχει καὶ δόντια φοβερά. Ἐγὼ ὁμῶς παλαίω μαζί του καὶ τὸν νικῶ. Ποῦ βλέπεις τὴν μεγάλη μου δύναμι;

Ὁ λύκος, τὸ τσακάλι, ἡ ἄλεπού, ὁ κλέφτης ἔρχονται στοῦ μαντρί ἢ στοῦ σπίτι πολὺ σιγὰ καὶ προσεκτικά. Ἐγὼ ὁμῶς τοὺς ἀκούω καὶ τοὺς κυνηγῶ. Γιατὶ τὰ αὐτιά μου εἶνε ὀρθία καὶ πλατειά;

Τὸ δέρμα τοῦ λύκου εἶνε πολὺ πυκνόν. Καὶ τὸ τσακάλι ἔχει πυκνὸ δέρμα. Ἐγὼ ὁμῶς δαγκῶ-
νω τοὺς ἐχθροὺς μου αὐτοὺς καὶ
τοὺς καταματώνω. Μπορῶ καὶ νὰ
τοὺς κομματιάσω. Βλέπεις τὰ δόν-
τια μου;

Ἐμένα μέ θέλεις γιά τὸ κυνήγι. Εἶμαι τὸ λαγωνικό. Τρέχω πολὺ. Πιάνω τὴν ἀλεπού καὶ τὸν λαγὸ μέ τὸ τρέξιμο. Γιατί ἡ μέση μου εἶνε λεπτή. Καὶ γιατί τὸ σῶμα μου εἶνε μακρουλό; Καὶ τὰ πόδια μου γιατί εἶνε μακριά;

Μέσα στὰ δση, πὺ κυνηγᾶς, ἐγὼ τρέχω ἐμπρός σου καὶ σοῦ δείχνω τὸν δρόμο, πὺ πέρασε ὁ λαγός ἢ ἡ ἀλεπού ἢ τὸ τσακάλι ἢ ὁ ἀγριόχοιρος. Ἐκεῖ ὁμως, πὺ τρέχω, ἔχω π ν-τοτε τὴν μύτη μου στὸ χῶμα καὶ τὰ ρουθούνια μου ἀνοικτά. Γιατί;

Εἶμαι ἓνα μικρὸ σκυλλάκι. Μὲ λένε λουλού. Εἶμαι τὸ στόλισμα τοῦ σπιτιοῦ. Κοιμοῦμαι μέσα σὲ καθαρὸ δωματίο. Τρώγω σὲ καθαρὸ πιάτο. Πίνω καθαρὸ νερό. Μ' ἔχετε σάν τὸ παιδί σας. Γιά κῦττα τὸ τρίχωμά μου!

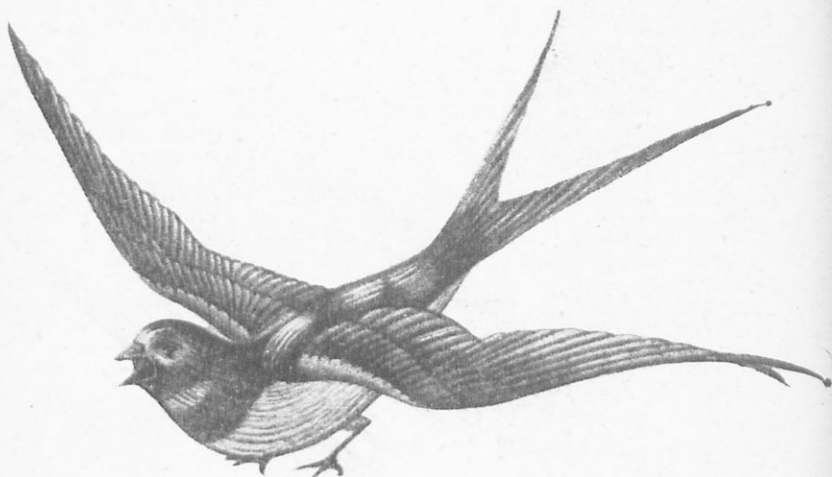
Ἐγὼ εἶμαι ὁ καθαυτὸ σκύλλος τοῦ σπιτιοῦ. Κοιμοῦμαι στὴν αὐλή. Κανεὶς δὲν μπορεῖ νὰ πλησιάσῃ τὴν νύκτα. Οὔτε κλέφτης οὔτε ἀλεποῦ. Κοιμοῦμαι πολὺ ἐλαφρά. Καὶ μὲ τὸν παραμικρὸ θόρυβο ξυπνῶ.

Μοῦ ἀρέσει πολὺ τὸ κρέας. Μὲ τὰ δόντια μου σπάζω κόκκαλα καὶ τὰ τρώγω. Τρώγω καὶ ψωμί καὶ τυρὶ καὶ γλυκίσματα ἀκόμη. Ποτὲ δὲν τρώγω λαχανικά.

Ὅπου καὶ ἂν εἶμαι, στὸ σπίτι, στὸ μαντρί, στὸ κυνήγι, εἶμαι ὁ πιὸ πιστὸς σου φίλος. Θέλω νὰ εἶμαι πάντοτε κοντὰ σου καὶ ποτὲ νὰ μὴ σὲ ἀφήνω. Ἄμα κινδυνεύῃς, ὁρμῶ κατὰ τοῦ ἐχθροῦ σου. Ἄμα πάθῃς τίποτε, λυποῦμαι πολὺ. Θέλω νὰ χαϊδεύωμαι στὰ πόδια σου καὶ ὅταν ἀκόμη μὲ κτυπᾷς.

Μαθαίνω νὰ κάμνω διάφορα γυμνάσια καὶ παιγνίδια εἰς τὰ θέατρα. Μέσα στὰ πολλὰ χιόνια γίνομαι νοσοκόμος. Στὸν πόλεμο εἶμαι ταχυδρόμος. Στους πάγους καὶ τὰ χιόνια σὺρῶ μικρὰ ἀμάξια (ἐλκηθρα). Θυμοῦμαι τὸν κύριό μου ὕστερα καὶ ἀπὸ 20 χρόνια!

Τὸ χελιδόνι

Ζῶ κοντά σου. Κτίζω τὴν φωλιά μου στὸν τοῖχο τοῦ σπιτιοῦ σου. Ποῦ βρίσκω λάσπη γιὰ νὰ κτίσω τὴν φωλιά μου ; Καὶ ἀφοῦ εἶνε ἀπὸ λάσπη ἡ φωλιά μου, πῶς δὲν ξεκολλᾷ ἀπὸ τὸν τοῖχο ;

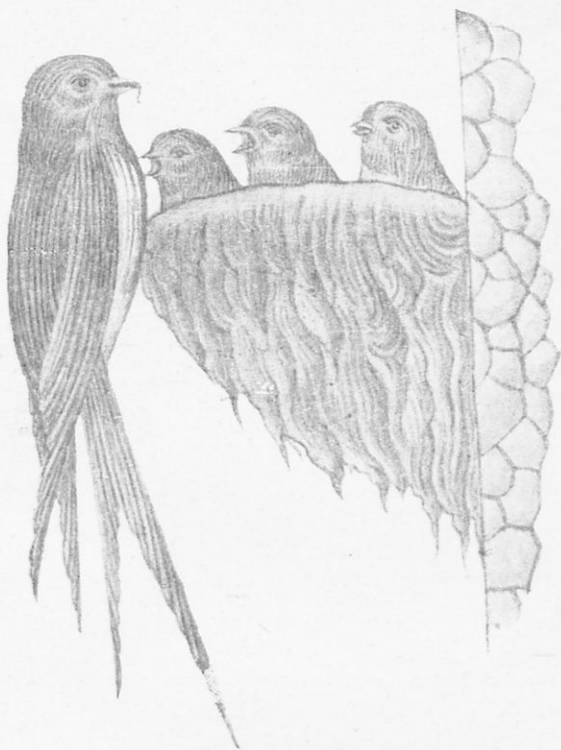
Ὅταν τὰ αὐγά μου ἀκουμποῦν σὲ ξερὴ λάσπη, μποροῦν νὰ σπάσουν. Τί κάμνω λοιπόν, γιὰ νὰ μὴ ἀκουμποῦν τὰ αὐγά μου στὴν λάσπη ;

Κουράζομαι πολὺ γιὰ νὰ φτιάξω τὴν φωλιά μου. Ἔργάζομαι 10 ἢ καὶ 15 ἡμέρες ἀπὸ τὸ πρωὶ ἕως τὸ βράδυ. Τί κάμνω λοιπόν γιὰ νὰ μὴ φτιάνω φωλιά κάθε χρόνο ;

Τρώγω μυῖγες, κουνούπια, σκουληκάκια. Πῶς νὰ χορτάσω ὅμως μὲ αὐτά ; Γι' αὐτὸ πρέπει νὰ τρώγω χιλιάδες ἀπ' αὐτὰ κάθε μέρα. Καὶ τρώγω πράγματι.

Τὰ κουνούπια καὶ τὶς μυῖγες πιάνω στὸν ἀέρα μὲ τὸ στόμα μου. Μπορῶ ὅμως νὰ τὰ βλέπω μὲ τὸ γρήγορο φτερούγισμα, ποὺ κάμνω ; Μπορῶ, γιατί τὸ μάτι μου εἶνε πολὺ δυνατό. Κυνηγημένο τὸ κουνούπι κάμνει ἄπειρες στροφές, γιὰ νὰ μοῦ ξεφύγῃ. Ἀπειρες ὅμως ἑστροφές κάμνω καὶ ἐγώ. Γιατί τὰ φτερά μου εἶνε μεγάλα καὶ μυτερά ; Γιατί ἡ οὐρά μου εἶνε μακριὰ καὶ σχισμένη ; Καὶ γιατί ἔχω ἀνοιχτὸ τὸ στόμα μου, ὅταν πετῶ ;

Τὸ κουνούπι γεννᾷ τὰ αὐγά του στὰ στάσιμα νερά τὸ βράδυ. Γιατί τὸ βράδυ μὲ βλέπεις νὰ πετῶ πάνω ἀπὸ τὰ στάσιμα νερά καὶ πολὺ χαμηλά ;

Γεννῶ τὴν ἀνοιξὶν 5 αὐγά. Τὰ κλωσσῶ 12 ἡμέρες. Ὑστερα ἀπὸ 15 ἡμέρες κυνηγῶ μυῖγες καὶ κουνούπια μπροστὰ στὴν φωλιά μου, γιὰ νὰ βλέπουν τὰ πουλάκια μου. Ὑστερα ἀπὸ 20 ἡμέρες τὰ πουλάκια μου φεύγουν ἀπὸ τὴν φωλιά καὶ ζοῦν μόνα των. Ἐγὼ ἀμέσως γεννῶ ἄλλα 4 αὐγά. Στὸ τέλος τοῦ Αὐγούστου εἶνε ἔτοιμα ἄλλα 4 χελιδόνια.

Τὸν χειμῶνα οὔτε μυῖγες οὔτε κουνούπια πετοῦν. Πῶς λοιπὸν θὰ ζήσω ; Γι' αὐτὸ στὸ τέλος Σεπτεμβρίου φεύγω γιὰ τὴν Ἀφρική, ὅπου δὲν κάμνει χειμῶνα. Σὲ τρία ἡμερονύκτια φθάνω στὴν Ἀφρική. Ταξιδεύω μὲ ἄλλα πολλὰ χελιδόνια. Ἡ ἀπόστασις εἶνε πολὺ μεγάλη, ἀλλὰ πετῶ πολὺ γρήγορα. Ὅσο τρέχει ὁ σιδηρόδρομος. Τὴν ἀνοιξὶ πάλι γυρίζω στὴν Ἑλλάδα καὶ εἰς ὅλη τὴν Εὐρώπῃ. Καὶ μπορῶ νὰ γυρίζω στὸ μέρος, ὅπου εἶχα κτίσει τὴν φωλιά μου. Πῶς τὸ καταφέρνω ; Καὶ ἐγὼ δὲν ξεύρω. Κάτι μὲ ὁδηγεῖ ἐκεῖ.

‘Ο βασιλικός

Τὸ νερό, πὺ ροφοῦν οἱ
ρίζες μου, ἀνεβαίνει στὰ
φύλλα μου. Κάθε φύλλο μου
ἔχει ἄπειρα στόματα, ἀπὸ
τὰ ὁποῖα ἐξατμίζεται τὸ
νερό. Ὅσο πιὸ ἀφράτο εἶνε
τὸ φύλλο μου, τόσο περισ-
σότερα στόματα ἔχει. Κάθε
πότε πρέπει νὰ με ποτίζετε;

Καλὰ περνῶ στὴν γλά-
στρα. Καλύτερα ὅμως μοῦ
ἀρέσει στὸν κήπο, κοντὰ
στὸ αὐλάκι. Γιατί;

Φύτρωσα ἐκεῖ, πὺ ἦταν
χωμένος μέσα στὸ χῶμα ὁ
Σταυρὸς τοῦ Χριστοῦ μας.
Πότε με βλέπετε στὴν ἐκ-
κλησία κοντὰ στὸν Σταυρό;

Ὅπως ὁ πλατύφυλλος βασιλικός, ἔτσι
καὶ ἐγὼ ἔχω εὐχάριστη μυρωδιά. Τὰ κλα-
διά μας δὲν εἶνε οὔτε τρυφεροὶ βλαστοὶ
οὔτε ξύλα. Μοιάζουν με καλάμιες.

Τὰ φύλλα μου εἶνε μικρά, ἀλλὰ πολὺ
πυκνά. Γιατί ἔχω περισσότερες ρίζες
ἀπὸ τὸν πλατύφυλλο;

Ζῶ μόνον ἓνα ἔτος. Καὶ ὁ πλατύφυλ-
λος τόσο ζῇ. Γιὰ νὰ μεγαλώσω, θέλω κο-
πριά ἀπὸ ζῶα καὶ νερό.

Τὸν Μάρτιον σὲ μιὰ μικρὴ γωνιά τοῦ
κήπου σπέρνετε τὸν σπόρο μου. Φυτρώ-
νουν ἄπειρο μικροὶ βασιλικοί. Τοὺς ξε-
ριζώνετε καὶ τοὺς φυτεύετε σὲ γλάστρες.

Ὅλοι με ἀγαποῦν. Γι' αὐτὸ μοῦ λένε
πολλὰ τραγουδάκια.

‘Η γαρδένια

Είμαι ἡ γαρδένια. Τὰ κλαδιά μου δὲν εἶνε βλαστοὶ ἀλλὰ ξύλα. Τὰ φύλλα μου οὔτε πλατειὰ εἶνε οὔτε ἀφράτα. Πόσα νεῦρα βλέπετε στὸ φύλλο μου;

Διατηρῶ τὰ φύλλα μου χειμῶνα καλοκαίρι. Κάμνω πολλὰ ἀνθὴ τὴν ἀνοιξὶ καὶ ὀλίγα τὸν Αὐγούστο. Τὸ ἀνθὸς μου εἶνε λευκὸ καὶ ἔχει πολὺ εὐχάριστη μυρωδιά. Δὲν διατηρεῖται πολὺ. Μιὰ ἢ δυὸ ἡμέρες. Θεωρεῖται ὅμως τὸ καλύτερο ἀπὸ ὅλα. Στὴν Ἀθήνα τὸ ἀγοράζουν 2 δραχμὲς τὸ ἓνα καὶ ἀκριβώτερα ἀκούη.

Μὲ φυτεύετε σὲ γλάστρα γεμάτη ἀπὸ καστανόχωμα. Τὸ καλοκαίρι μὲ ποτίζετε συχνά. Κάθε 2 ἢ 3 ἡμέρες. Τὸν χειμῶνα μιὰ φορὰ στὶς 15 ἡμέρες. Τὴν ἀνοιξὶ καὶ τὸ καλοκαίρι στὸ νερό, ποῦ μὲ ποτίζετε, ρίχνετε καὶ λίγο χημικὸ λίπασμα. Μισὸ φλυτζάνι σὲ ἓνα τενεκὲ τοῦ πετρελαίου νερό.

Ὅπου ἡ ὑγρασία εἶνε πολλή, βρέχεται τὴν νύκτα τὸ χῶμα. Πῶς κατορθῶνω νὰ ροφῶ τὸ νερὸ τῆς ὑγρασίας αὐτῆς;

Τὸ καλοκαίρι κόβεις ἓνα κλωνάρι ἀπὸ μένα καὶ βυθίζεις τὸ ξύλο του στὸ νερό. Σὲ ἓνα μῆνα τὸ κλωνάρι αὐτὸ βγάζει ρίζες μέσα στὸ νερό. Τότε φυτεύεις σὲ μιὰ γλάστρα τὸ κλωναράκι αὐτὸ καὶ ἔχεις ἄλλη μιὰ γαρδένια.

Ἡ μπιγόνια

Μὲ φυτεύετε σὲ γλάστρες. Καμιὰ φορὰ καὶ στὸν κήπο. Ὅπως βλέπετε, τὰ φύλλα μου εἶνε πλατειὰ καὶ ἀφράτα. Γιατί ἔχω πολλές καὶ μακριές ρίζες :

Τί παρατηρεῖτε στὰ φύλλα μου; Αὐτὸ τὸ παρατηρεῖτε καὶ στὰ φύλλα τῆς διπλανῆς μου πλατύφυλλης μπιγόνιας; Εἶνε καὶ ἄλλες μπιγόνιες, ποὺ τὰ φύλλα των φαίνονται σὰν ἀσημένια. Αὐτὲς λέγονται ἐπάργυρες. Ὑπάρχουν καὶ ἄλλες, ποὺ νομίζεις ὅτι τὰ φύλλα των εἶνε χρυσᾶ, οἱ ἐπίχρυσες.

Τὰ κλαδιά μου εἶνε τρυφεροὶ βλαστοί. Τὰ ἄνθη μου εἶνε μικρά. Ποῦ εἶνε ἡ ὁμορφιά μου;

Ἀπὸ τὰ κλαδιά μου κόβεις ἓνα τρυφερὸ κλωναράκι καὶ τὸ φυτεύεις σὲ μιὰ γλάστρα μὲ καστανόχωμα τὸ καλοκαίρι. Σὲ λίγες ἡμέρες θὰ ἔχῃς ἄλλη μιὰ μικρὴ μπιγόνια.

Ἄμα μεγαλώσω, θέλω καὶ ἐγὼ λίπασμα μέσα στοῦ νερό μου τὴν ἀνοιξὶ καὶ τὸ καλοκαίρι, ὅπως ἡ γαρδένια.

Ὅπως ὅλα τὰ ἄνθη, ἔτσι καὶ ἐγὼ μπορεῖ νὰ κιτρινίσω καμιὰ φορὰ. Ἀρχίζουν τότε νὰ πέφτουν τὰ φύλλα μου καὶ μπορῶ νὰ ξηραθῶ. Αὐτὸ σημαίνει ὅτι μέσα στὴ γλάστρα ὑπάρχουν ζωῦφια, ποὺ τρῶνε τίς τροφές μου. Ἡ καράμπογια σκοτώνει τὰ ζωῦφια αὐτά.

Ο υάκινθος

Είμαι ἕνας βολβός. Κάτι σὰν κρεμμύδι. Ὅσο βαρύτερος εἶμαι, τόσο καλύτερο εἶναι τὸ φυτὸ, ποὺ θὰ κάμω.

Μὲ φυτεύετε σὲ γλάστρα τὸν Ὀκτώβριο ἢ τὸν Νοέμβριο. Μὲ ποτίζετε μὲ πολὺ λίγο νερὸ ὥσπου νὰ φυτρώσω.

Ἀπὸ τὸν βολβό μου τί φυτρώνουν πρὸς τὰ κάτω καὶ τί πρὸς τὰ πάνω; Γύρω στὸν βολβό μου φαίνονται μερικά φύτρα, σὰν δόντια. Τί θὰ γίνουν αὐτά;

Τὰ φύλλα μου εἶνε μακριά, πυκνά καὶ ἀρκετὰ πλατειά. Εἶνε καὶ ἀφράτα. Καὶ τὰ κλαδιά μου δὲν εἶνε παρὰ τρυφεροὶ βλαστοί. Κάθε πότε πρέπει νὰ μὲ ποτίζετε;

Τὸ ἄνθος μου εἶνε κατάσπρo. Ὅταν ἀνοίξουν δύο τρία ἄνθη μου εὐωδιάζει ὅλο τὸ σπίτι. Τόσο δυνατὴ εἶνε ἡ μυρωδιά των. Καὶ εἶνε καὶ πολὺ λεπτὴ καὶ εὐχάριστη.

Ἀμα τελειώσουν τὰ ἄνθη μου, νὰ κόβης τοὺς βλαστοὺς μου. Καὶ ἅμα ξηραθοῦν τὰ φύλλα μου, νὰ ξερριζώσης τὸν βολβό, νὰ τὸν ἀφήσης νὰ στεγνώσῃ καὶ κατόπιν νὰ τὸν βάλῃς σὲ μέρος ξηρό.

Ὅταν μὲ ποτίξης, νὰ ρίχνῃς στὸ νερὸ λίγο λίπασμα, ὅπως κάμνεις γιὰ τὴν γαρδένια καὶ τὴν μπιγόνια.

Ἡ γαρυφαλλιά

Τὰ κλαδιά μου εἶνε σάν καλαμιά. Τὰ φύλλα μου πῶς εἶνε ;

Μὲ φυτεύετε σὲ γλάστρες. Φυτρώνω ὅμως καὶ σὲ μέρη ξερικά. Καὶ τότε οἱ ρίζες μου φθάνουν βαθύτερα. Γιατί ;

Γιὰ νὰ μεγαλώσω θέλω λίγη ζωϊκὴ κοπριά. Δὲν ξεοδεύω πολὺ νερό. Γιατί ;

Τὰ ἄνθη μου εἶνε κόκκινα καὶ ὠραῖα. *Ἐχουν εὐχάριστη μυρωδιά καὶ ἀντέχουν πολὺ.

Τὸ σχῆμα μου δὲν εἶνε πάντοτε ὁμορφο. Τότε γιατί μὲ περιποιίσθε ;

Στὴν Ἀθήνα μεγάλα περιβόλια σκεπάζονται ἀπὸ γαρυφαλλίες. Γιατί τόσο πολλές ;

Ἡ ὀρτενσία

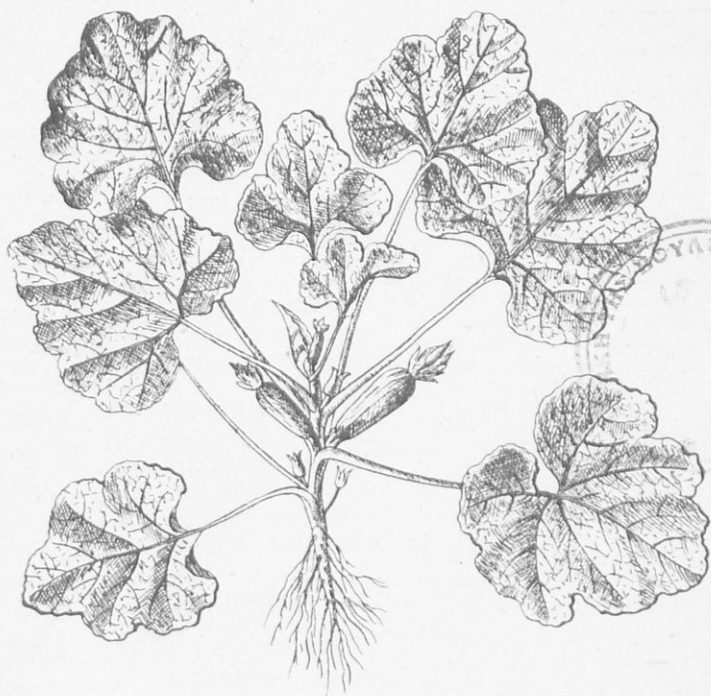
*Ἐχω φύλλα πλατειά, πυκνά καὶ ἀφράτα καὶ τὰ κλαδιά μου εἶνε βλαστοί. Γιατί οἱ ρίζες μου εἶνε πολὺ πυκνές καὶ μακριές ;

Τὰ ἄνθη μου εἶνε λευκά. *Ἡμπορεῖ ὅμως νὰ γίνουν καὶ γαλάζια, ἂν μέσα στὸ νερό, ποὺ μὲ ποτίζετε, ρίχνετε στύψη. *Ὅπως βλέπετε, τὰ ἄνθη μου φυτρώνουν ὅλα μαζί, ὅπως οἱ ράγες τοῦ σταφυλιοῦ. Δὲν ἔχουν μυρωδιά τὰ ἄνθη μου, εἶνε ὅμως ὠραῖα.

Μοῦ ἀρέσει νὰ μὲ φυτεύετε στὸν κήπο. Γιατί ; Σεῖς ὅμως προτιμᾶτε νὰ μὲ φυτεύετε σὲ γλάστρες καὶ νὰ μὲ ἔχετε στὸ σπίτι σας. Γιατί ;

*Ἡ ρίζα μου βγάζει πολλοὺς βλαστοὺς. Ξερριζώνεις ἓνα βλαστὸ καὶ τὸν φυτεύεις σὲ ἄλλη γλάστρα. *Ἐτοί ἔχεις ἄλλη μιὰ ὀρτενσία.

Ἡ κολοκυθιά

*Έχω τὰ πιὸ πλατειὰ καὶ πιὸ ἀφράτα φύλλα ἀπὸ ὅλα τὰ φυτὰ τοῦ κήπου. Καὶ τὸ κοτσάνι τῶν φύλλων μου εἶνε μακρὺ καὶ τρυφερό. Κάμνω καὶ βλαστοὺς μακροὺς καὶ τρυφεροὺς. Καὶ οἱ καρποὶ μου εἶνε χοντροὶ καὶ ἀφράτοι. Γιατί οἱ ρίζες μου εἶνε πολλὲς καὶ λεπτές; Καὶ ποῦ πρέπει νὰ μὲ φυτεύετε;

Οἱ βλαστοὶ μου σπάζουν εὐκολά. Καὶ γι' αὐτὸ σύρονται στὴν γῆ. Τόσο χαμηλὰ ὅμως μὲ βρίσκουν τὰ ζῶα καὶ τρώγουν τὰ φύλλα μου. Γιατί τὰ φύλλα μου καὶ οἱ βλαστοὶ μου σκεπάζονται ἀπὸ τρίχες, ποῦ εἶνε σὰν ἀγκάθια;

*Ὁ καρπός μου εἶνε τρυφερώτατος. Στάζει νερό. Δὲν εἶνε θρεπτικός. Οὔτε δυναμωτικός. Εἶνε ὅμως εὐκολοχώνευτος καὶ ὑγιεινός. Ζῶ ἕνα ἔτος. *Ἀμα εἶμαι δυναμωμένη, σοῦ δίδω καὶ 5 ὀκάδες κολοκυθάκια.

Σπέρνετε τοὺς σπόρους μου τὸν χειμῶνα στὸ σπορεῖο καὶ φυτρώνουν ἀπειρες κολοκυθίες. Τὴν ἀνοιξὶ τὶς μεταφυτεύετε στὸν κήπο σας μακριὰ τὴν μιὰ ἀπὸ τὴν ἄλλη ἕνα μέτρο. *Ἀμα μεγαλώσουν τὰ φύλλα μου μὲ ραντίζετε δυὸ τρεῖς φορές μὲ γαλαζόπετρα. Γιατί;

Εἶνε καὶ ἄλλες κολοκυθίες συγγενεῖς μου. Μιὰ ἀπ' αὐτὲς κάμνει μεγάλες κολοκύθες, τὶς λίρες. Μὲ αὐτὲς κάμνετε πίττες. Ἄλλη μιὰ κάμνει τὰ νεροκολόκυθα.

Ζῶα καὶ Φυτὰ (Γ' τάξεως)

Τὸ κρεμμύδι

Μὲ βρίσκεis μέσα στὰ φαγητά σου. Στὸ βραστὸ κρέας καὶ στὸ βραστὸ ψάρι. Στὴν μαγειρίτσα καὶ στὴν σάλτσα. Στὸ ψάρι πλακί.

Στοὺς κεφτέδες καὶ στὴν κοττόπιττα. Στὶς γεμιστὲς ντομάτες καὶ στὰ γιαχνισμένα φαγητά. Καὶ ποῦ δὲν μὲ βρίσκεis !

“Ἀμα μὲ καβουρδίζετε ἢ μὲ τηγανίζετε ψιλοκομμένο, νοστιμίζω τὸ φαγητό σας, ἀλλὰ γίνομαι δυσκολοχώνευτο. Καὶ ἂν τρῶτε πολὺ συχνὰ τσιγαριστὰ κρεμμύδια, καταστρέφετε τὸ στομάχι σας καὶ τὸ αἷμα σας.

Βραστὸ εἶμαι ὠφέλιμο. Καὶ ὠμὸ εἶμαι ἀκόμη ὠφελιμώτερο. Ὡμὸ καίω, ἀλλ’ ἔτσι εἶμαι εὐκολοχώνευτο καὶ πολὺ ὑγιεινὸ. Οἱ γιατροὶ λένε ὅτι θεραπεύω καὶ ἀρρώστιες, ἅμα μὲ τρῶτε ὠμό.

Ὁ βολβός μου, ὁ κορμός μου καὶ τὰ φύλλα μου εἶνε ὅλα παχειὰ καὶ τρυφερώτατα. Γιατί ἔχω πολλὰς καὶ λεπτὲς ρίζες; Καὶ γιατί μὲ φυτεύετε στὸν κήπο σας καὶ ὄχι σὲ ξερικὰ χωράφια;

Κάμνω πολλοὺς μικροὺς σπόρους. Τοὺς σπέρνεις στὸ σπορεῖο σου τὸν Φεβρουάριο ἢ τὸν Μάρτιο. Τὸν Ἰούνιο ἢ Ἰούλιο ξερριζώνεις τὰ μικρὰ κρεμμυδάκια. Κάθε κρεμμυδάκι ἔχει καὶ ἓνα μικρὸ βολβό. Εἶνε τὸ κοκκάρι. Φυτεύεις τὸ κοκκάρι στὸν κήπο σου καὶ σ’ ἓνα μῆνα ἔχεις χλωρὰ καὶ τρυφερὰ κρεμμυδάκια.

“Ἀμα φυτέψης τὸ κοκκάρι τὸν Φεβρουάριο ἢ Μάρτιο καὶ τὸ ἀφή-

σης ἕως τὸν Ἰούνιο ἢ Ἰούλιο, τότε ἔχεις μεγάλα κρεμμύδια ξηρά.

Καὶ κοκκάρι, ποῦ εἶμαι, καὶ μεγάλο ξηρὸ κρεμμύδι, μὲ τοποθετεῖς σὲ ἀποθήκη, ποῦ νὰ εἶνε στεγνὴ καὶ νὰ ἀερίζεται καλὰ. Γιατί;

Τὸ σκόρδο

Μὲ κάμνεις σκορδαλιά. Καίει ἡ σκορδαλιά, ἀλλὰ τί νόστιμη, ποὺ εἶνε! Σοῦ ἀνοίγει τὴν ὄρεξι καὶ βοηθεῖ τὸ στομάχι σου νὰ χωνεῖται τὶς τροφὲς εὐκολα. Εἶνε καὶ ὑγιεινὴ ἡ σκορδαλιά.

Μὲ τρώγεις καὶ ὦμό. Παίρνεις μιὰ γουλιὰ ἀπὸ τὸν βολβό μου, τὴν μασᾶς καὶ τὴν καταπίνεις. Ἔτσι καίεται τὸ στόμα σου καὶ τὸ στομάχι σου, ἀλλὰ πόσο σὲ ὠφελεῖ! Τὴν

ἀνοίξει μὲ τρῶτε χλωρό. Ἐχὼ φύλλα τότε καὶ εἶμαι πολὺ τρυφερό. Καίω καὶ τότε, ἀλλ' ὄχι πολὺ.

Ἄμα μὲ τρῶτε συχνὰ σὰς προφυλάσσω ἀπὸ πολλὰς ἀρρώστιας. Ἄλλες πάλι ἀρρώστιας τὶς γιατρεύω. Σεῖς τὸ ξεύρετε αὐτὸ καὶ γι' αὐτὸ μὲ τρῶτε συχνά.

Μὲ βάζετε καὶ στὸ φαγητό σας, γιατί τὸ νοστιμιζῶ. Μαγειρμένο δὲν καίω, ἀλλὰ καὶ δὲν σὲ ὠφελῶ ὅσο σὲ ὠφελῶ ὦμό.

Ὁ βολβός μου, ὁ κορμός μου, τὰ φύλλα μου εἶνε τρυφερά. Γιατί ἔχω πολλὰς καὶ λεπτὰς ρίζες; Καὶ γιατί μὲ φυτεύετε σὲ παχειὰ χώματα, ποὺ νὰ ἔχουν ὑγρασία;

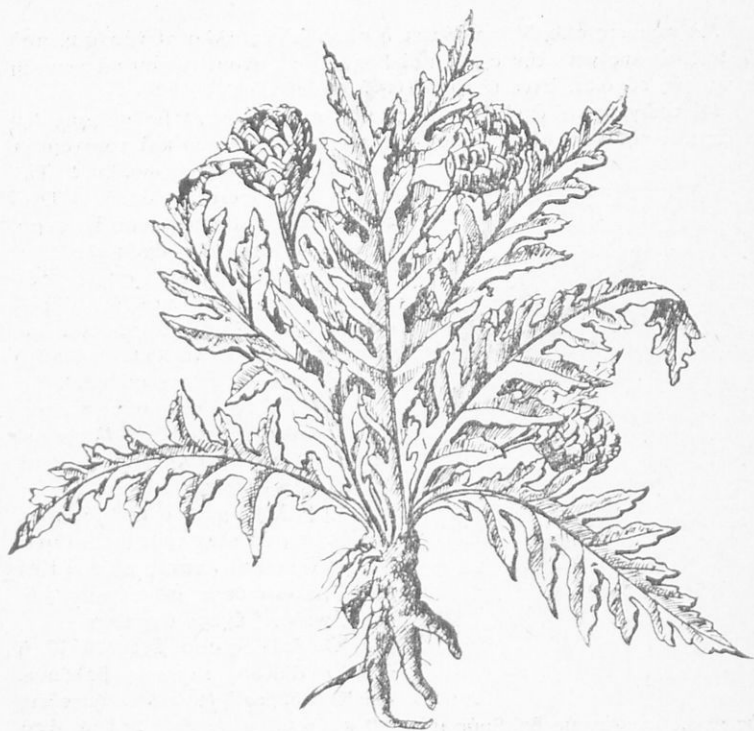
Ὁ βολβός μου ἔχει 10, 12, ἢ καὶ 15 ἄλλους μικροὺς βολβούς. Τὸν Ὀκτώβριο ἢ Νοέμβριο φυτεύεις

τοὺς μικροὺς αὐτοὺς βολβούς μου 20 πόντους μακριὰ τὸν ἔνα ἀπὸ τὸν ἄλλο. Τὸν Φεβρουάριο ἢ Μάρτιο ἔχεις χλωρὰ σκόρδα, τὸν Μάιο ἔχεις ξηρά.

Συνηθίζεις νὰ λέγῃς: «**Σκόρδο καὶ νερὸ κάμνει κόκκαλο γερό**». Γιατί; Μερικοὶ ἄνθρωποι ματιάζουν. Ἔτσι πιστεύει ὁ λαός. Ἐγὼ προλαβαίνω τὸ μάτιασμα. Γι' αὐτὸ συνηθίζετε νὰ λέτε: «**Σκόρδο στὰ μάτια σου**». Καὶ ἔτσι πιστεύετε ὅτι δὲν γίνεται μάτιασμα.

Ἡ ἀγκυνάρα

Ἐχω φύλλα μακριά, δὲν εἶνε ὅμως παχεῖα καὶ ἀφράτα. Γιατί δὲν ἔχω πολλὰς λεπτὲς ρίζες ;

Τὰ κεφάλια μου εἶνε τὰ ἄνθη μου κλεισμένα μέσα σὲ τρυφερά φύλλα. Εἶνε τὰ μπουμπούκια μου. Σεῖς αὐτὰ τρῶτε. Τὰ κόβετε καὶ τὰ μαγειρεύετε. Εἶνε τροφή εὐκολοχώνευτη καὶ ὑγιεινή. Τὰ τρώγουν πολὺ ὅσοι ὑποφέρουν ἀπὸ τὰ νεφρά τους.

Τὰ φύλλα μου τὰ τρώγουν οἱ κατσίκες καὶ οἱ ἀγελάδες γιὰ νὰ κάμνουν πολὺ γάλα.

Μὲ βρήκατε σὲ μέρη ξερικά. Χωρὶς νερὸ ἐκεῖ καὶ χωρὶς παχὺ χῶμα ἔκαμνα φύλλα μικρά καὶ σκληρά. Τὰ φύλλα, ποὺ κλείνουν τὸ

άνθος μου, ἐγίνοντο καὶ αὐτὰ σκληρὰ καὶ μὲ τὶς μύτες τῶν ἔκαμναν σουβλερὰ ἀγκάθια. Ἀπὸ τὰ ξερικὰ μέρη μὲ φέρατε στὸν κῆπο, ὅπου ἔχω παχὺ χῶμα καὶ ἄφθονο νερό. Γιατὶ τώρα τὰ ἀγκάθια μου γίνονται μικρὰ καὶ ἀδύνατα ;

Ζῶ 5 χρόνια. Καὶ κάθε ἔτος, ἅμα εἶμαι δυναμωμένη, σοῦ δίδω 9 κεφάλια, πού ἀξίζουν 10 δραχμές καὶ περισσότερα.

Ἄμα μεγαλώσω, κάμνω πολλές χοντρές ρίζες γύρω στὴν μεγάλη μου ρίζα. Εἶνε τὰ παράρριζα. Κάθε παράρριζο ἔχει τὰ φύλλα του καὶ μιὰ μικρὴ καρδιά. Μὲ τὸ σκαλιστῆρι σου ξεχωρίζεις προσεκτικὰ ἓνα παράρριζο μὲ τὴν καρδιά του καὶ τὸ φυτεύεις εἰς ἄλλο μέρος. Ἔχεις τότε νέα ἀγκυνάρα. Καὶ μὲ τοὺς σπόρους μου μπορεῖς νὰ κάμης ἀγκυνάρες.

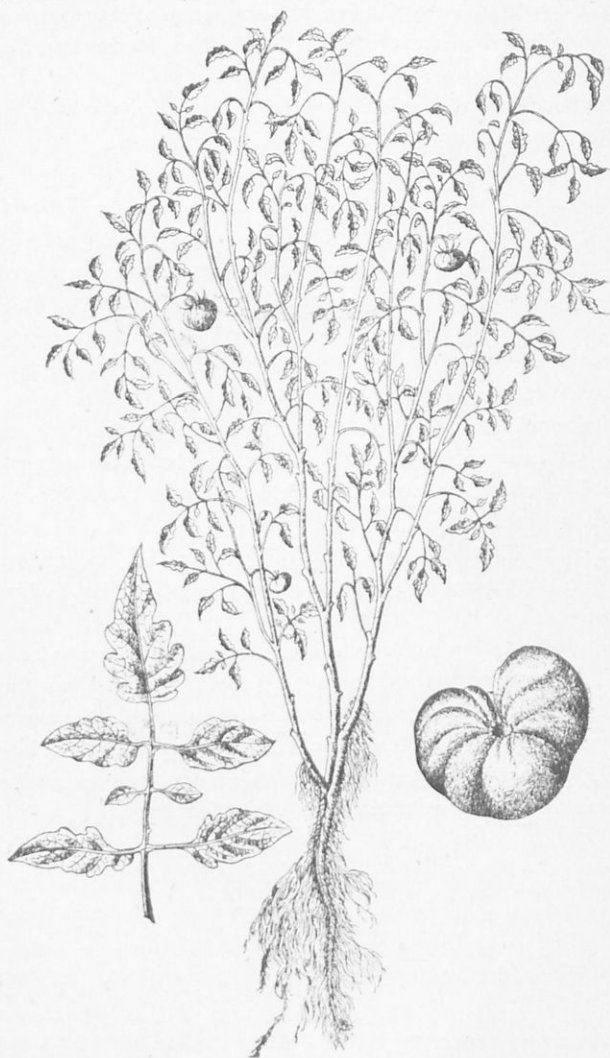
Ἀρρωσταίνω ἀπὸ περονόσπορο. Ἡ γαλαζόπετρα μὲ προφυλάσσει ἀπὸ τὴν ἀρρώστια αὐτή.

Οἱ καρποὶ μου εἶνε θρεπτικοί. Τοὺς μαγειρεύετε μὲ τὸ κρέας, τοὺς κάμνετε γεμιστοὺς μὲ κιμῶ καὶ τηγανητούς. Νοστιμώτεροι ὅμως γίνονται ἅμα τοὺς μαγειρέψετε μὲ λάδι, ἄλευρι καὶ λεμόνι. Τὸ φαγητὸ αὐτὸ τὸ λέτε *ἃ λὰ πολίτα*. Νὰ πῶς γίνεται :

Παίρνετε 10 κεφάλια μου ἢ καὶ λιγώτερα. Τὰ καθαρίζετε καλὰ ἀπὸ τὰ ἔξω φύλλα καὶ τοὺς βγάζετε καὶ τὶς καρδιές. Τὰ τρίβετε καλὰ μὲ λεμόνι.

Στὴν κατσαρόλα ρίχνετε ἓνα ποτῆρι λάδι καὶ ἓνα ψιλοκομμένο κρεμμύδι. Τὰ ἀφήνετε νὰ βράσουν λίγη ὥρα. Ρίχνετε κατόπιν δυὸ κουταλιές ἄλευρι καὶ τὸ ζουμὶ ἀπὸ δυὸ λεμόνια καὶ τὰ ἀνακατεύετε καλὰ. Ὑστερα ρίχνετε νερὸ πολὺ καὶ τὸ ἀφήνετε νὰ βράσῃ λίγη ὥρα. Τελευταῖα ρίχνετε τὰ καθαρισμένα κεφάλια μου καὶ τὰ ἀφήνετε νὰ βράσουν καλὰ, ὥσπου νὰ μείνῃ λίγο νερό, ἢ σάλτσα.

Ἡ ντομάτα

Τὰ φύλλα μου εἶνε μικρά, ἀλλὰ πυκνά. Τὰ κλαδιά μου εἶνε τρυ-

φεροί βλαστοί. Οί καρποί μου εἶνε μεγάλοι καὶ ὄλο ζουμί. Γιατί ἔχω πολλές καὶ λεπτές ρίζες ;

Οἱ βλαστοί μου, ἅμα μεγαλώσουν, δὲν βαστοῦν βάρος. Οἱ καρποί μου ὁμως ἔχουν μεγάλο βάρος. *Ἐτσι οἱ βλαστοί μου πέφτουν στὴ γῇ καὶ οἱ καρποί μου ἀκουμποῦν στὸ χῶμα καὶ μποροῦν νὰ σαπίσουν. Τί κάμνετε σεῖς γιὰ νὰ μὴ σαπίζουν οἱ καρποί μου ;

Καμιὰ φορὰ ἡ σάλτσα τοῦ φαγητοῦ σας εἶνε κόκκινη. Γιατί ; Τὸ καλοκαίρι καὶ τὸ φθινόπωρο βρίσκετε ἄφθονες ντομάτες νὰ τρῶτε καὶ νὰ βάζετε στὸ φαγητό σας. Τὸν χειμῶνα ὁμως καὶ τὴν ἀνοιξι, ποῦ βρίσκετε ντομάτες, γιὰ νὰ βάλετε στὸ φαγητό σας ;

Ζῶ ἓνα ἔτος. *Ἀμα εἶμαι δυναμωμένη, σοῦ δίδω 5 ὀκάδες ντομάτες.

Στὸ τέλος τοῦ χειμῶνος σπέρνετε τοὺς σπόρους μου στὸ σπορεῖο τοῦ κήπου σας. Τὴν ἀνοιξι ξερριζώνετε τὶς μικρὲς ντοματιὲς ἀπὸ τὸ σπορεῖο καὶ τὶς φυτεύετε στὶς βραγιὲς τοῦ κήπου σας μακριὰ τὴν μιὰ ἀπὸ τὴν ἄλλη 80 πόντους.

*Ἀρρωσταίνω ἀπὸ περονόσπορο. Ἡ γαλαζόπειτρα μὲ προφυλάσσει ἀπὸ τὴν ἀρρώστια αὐτὴ.

Πρὸ τοῦ ὠριμάση ὁ καρπός μου εἶνε πράσινος. *Ἐχει τότε δηλητήριο. Τί μποροῦν νὰ πάθουν τὰ παιδιά, ποῦ τρῶνε ἄγουρες ντομάτες;

*Ἀμα ὠριμάση ὁ καρπός μου γίνεται κατακόκκινος. Καὶ μέσα εἶνε ζαχαρωμένος καὶ νοστιμώτατος. Τὸν τρῶτε καὶ γιὰ φρούτο καὶ γιὰ φαγητό.

Ζῶ εἰς ὅλα τὰ μέρη. Καὶ στὸ βουνὸ καὶ στὸν κάμπο. Καὶ στὶς ρεματιὲς καὶ στὶς πλαγιὲς. *Ἀρκεῖ νὰ μὲ ποτίζετε καὶ νὰ μοῦ ρίχνετε κοπριά. *Ἐτσι ὅλα τὰ μέρη ἔχουν ἄφθονες ντομάτες. Οἱ φτωχοὶ τρῶνε πολὺ τὴν ντομάτα γιατί ἢ τὴν ἔχουν ἀπὸ τὸν κήπο τους ἢ τὴν ἀγοράζουν φθηνά. Μὲ μιὰ ὀκᾶ ντομάτες, λίγο ἀλάτι καὶ 100 δράμια λάδι κάμνετε μιὰ ντοματοσαλάτα πολὺ ὀρεκτική. Μπορεῖ μ' αὐτὴ νὰ χορτάση μιὰ οἰκογένεια.

Ἡ μελιτζάνα

“Ὅπως σεῖς οἱ ἄνθρωποι τρέφεσθε μὲ ψωμί, μὲ κρέας, μὲ λάδι, μὲ φρούτα καὶ μὲ ἄλλες τροφές, ἔτσι καὶ ἐγὼ τρέφομαι μὲ ἄζωτο, μὲ φωσφόρο, μὲ κάλι, μὲ ἀσβέστι, μὲ μαγνησία καὶ μὲ ἄλλες οὐσίες. Ὅλες αὐτὲς οἱ οὐσίες βρίσκονται στὸ χῶμα. Πῶς ὁμως νὰ τις ξεχωρίσω ἀπὸ τὸ χῶμα καὶ νὰ τις πάρω;

Οἱ τροφές μου λειώνουν στὸ νερό. Καὶ ἐγὼ μπορῶ νὰ ροφῶ τὸ νερὸ μὲ ἅπειρα μικρὰ στόματα, ποὺ ἔχουν οἱ ρίζες μου. Ὅσο πιὸ

πολλές και πιό λεπτές εἶνε οἱ ρίζες μου, τόσο περισσότερο νερό μπορῶ νά ροφῶ. Καί μέ τό πολὺ νερό παίρνω καί πολλές τροφές.

Τὰ φύλλά μου εἶνε πλατειά καὶ ἀφράτα. Τὰ κλαδιά μου εἶνε βλαστοὶ τρυφεροί. Πολὺ ἀφράτοι καὶ χοντροὶ εἶνε καὶ οἱ καρποὶ μου. Γιατί μέ φυτεύετε στοὺς κήπους σας καὶ ὄχι στὰ χωράφια σας;

Γιὰ νὰ κάμνω πολλοὺς καὶ καλοὺς καρπούς, πρέπει νὰ ἔχω ἄφθονες τροφές. Οἱ τροφές ὅμως, πού ἔχει τό χῶμα, σώνονται. Τί κάμνετε σεῖς γιὰ νὰ ἔχη πάντοτε τροφές τό χῶμα μου;

Ζῶ ἓνα ἔτος. Ἄμα εἶμαι δυναμωμένη, μπορῶ νὰ σοῦ δώσω καὶ 5 ὀκάδες καρπό.

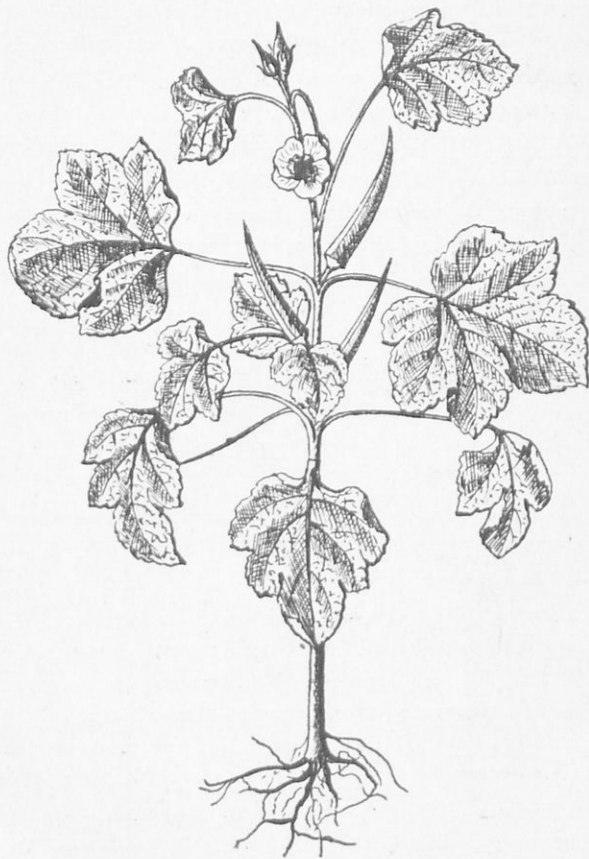
Μέσα στὸν καρπό μου ὑπάρχουν σπόροι. Τοὺς σπόρους αὐτοὺς σπέρνετε τὸν χειμῶνα σὲ μιὰ γωνιά τοῦ κήπου σας. Ἔτσι φυτρώνουν πυκνὰ πυκνὰ ἄπειρες μελιτζάνες. Τὶς ξερριζώνετε τὴν ἀνοιξὶ καὶ τὶς φυτεύετε στὶς βραγιές τοῦ κήπου σας ἀραιά, ἓνα μέτρο μακριὰ τὴν μιὰ ἀπὸ τὴν ἄλλη.

Ἀρρωσταίνω εὐκόλα. Τὰ μικρόβια τῆς ἀρρώστιας μου τρυποῦν τὰ φύλλα μου καὶ τὰ ξηραίνουν. Ἡ γαλαζόπειτρα μέ προφυλάσσει ἀπὸ τὶς ἀρρώστιες μου.

Οἱ καρποὶ μου δὲν εἶνε θρεπτικοὶ οὔτε δυναμωτικοί. Εἶνε ὅμως εὐκολοχώνευτοι καὶ ὑγιεινοί. Τοὺς τρῶτε ψητούς, τηγανητοὺς καὶ μαγειρεμένους. Τοὺς μαγειρεύετε μέ κρεμμύδια, ντομάτες, μαϊντανό, ζάχαρη, λάδι, ἀλάτι, πιπέρη καὶ τὸ φαγητὸ αὐτὸ τὸ λέτε *ἰμάμ μπαϊλντί*. Τοὺς μαγειρεύετε μέ κιμά, κρεμμύδια, αὐγά, μαϊντανό, ντομάτα, λάδι, πιπέρη καὶ τὸ φαγητὸ αὐτὸ τὸ λέτε *μουσακά*. Ἄλλοτε τοὺς μαγειρεύετε μέ κρέας, ἄλλοτε τοὺς κάμνετε γεμιστοὺς μέ ρύζι.

Οἱ καρποὶ μου ἔχουν μέσα δηλητήριο, *τὴν σολανίνη*. Ἄμα εἶνε ἄγουροι (πράσινοι) ἔχουν περισσότερο δηλητήριο. Καὶ ἅμα εἶνε παραγινωμένοι, πάλι ἔχουν περισσότερο. Γι' αὐτὸ πρὸ τοῦ τοὺς μαγειρέψετε, τοὺς κόβετε μικρὰ κομμάτια καὶ τοὺς βάζετε λίγη ὥρα σὲ χλιαρὸ νερό. Τὸ νερὸ αὐτὸ τοὺς παίρνει τὸ δηλητήριο.

Ἡ μπάμια

Φύλλα ἔχω πλατειά καὶ ἀφράτα, ἀλλὰ πολὺ ἀραιά. Ὁ κορμός μου εἶνε ἕνας τρυφερὸς βλαστός. Μὲ τί μοιάζουν οἱ καρποὶ μου; Καὶ γιατί δὲν ἔχω πολλὰς καὶ λεπτὰς ρίζας;

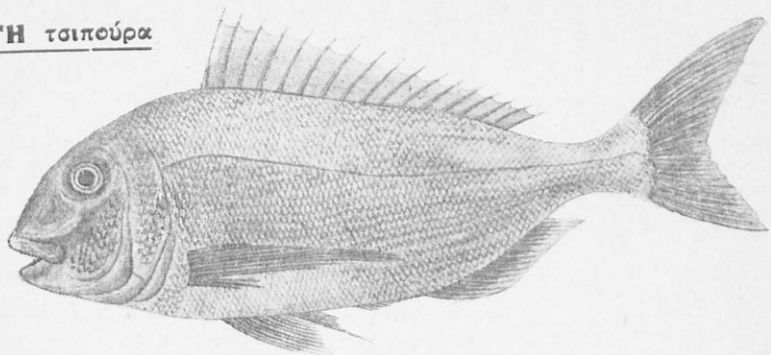
Τοὺς καρποὺς μου τοὺς τρῶτε μαγειρεμένους. Εἶνε νόστιμοι, εὐκο-
λοχώνευτοι καὶ ὑγιεινοί. Τὰ φύλλα μου καὶ τὸν κορμό μου τὸν τρώγουν οἱ
ἀγελάδες καὶ οἱ κατσίκες γιὰ νὰ κάμνουν πολὺ γάλα.

Ζῶ ἕνα ἔτος. Ἄμα εἶμαι δυναμωμένη, σὰς δίδω 2 ἕως 3 ὀκάδες ἐκ-
λεκτὸ καρπὸ. Τί κάμνετε, γιὰ νὰ σὰς δίδω πολὺ καρπὸ;

Μέσα στοὺς καρποὺς μου εἶνε σπόροι. Τοὺς σπόρους αὐτοὺς σπέρνετε
σὲ μιὰ ἄκρη τοῦ κήπου σας. Στὸ σπορεῖο. Ἄμα φυτρώσουν, ἔχετε ἄπειρες
πυκνοφυτρωμένες μπάμιες. Τὴν ἄνοιξι τις ξερριζώνετε καὶ τις φυτεύετε στὶς
βραγιές τοῦ κήπου σας μακριὰ ἀπὸ τὴν ἄλλη 80 πόντους.

Ἄμα ἀρχίσουν νὰ μεγαλύνουν τὰ φύλλα μου, μὲ ραντίζετε μὲ γαλα-
ζόπειρα δυὸ τρεῖς φορές κάθε 10 ἢ 15 ἡμέρες. Γιατί;

Ἡ τσιπούρα

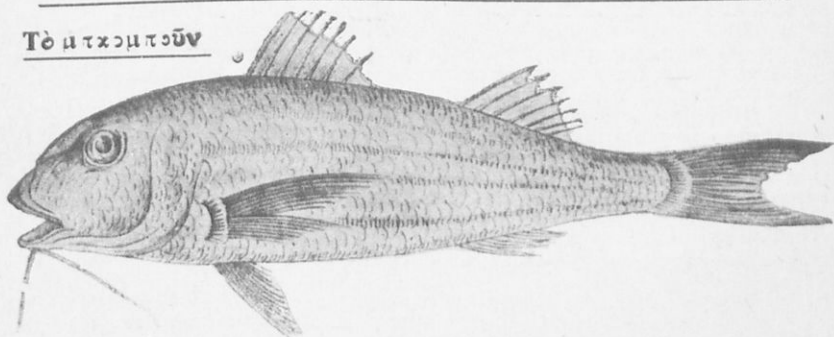

Τρώγω μικρά ζῷα τῆς θαλάσσης, σαλιγκάρια, ὀκταποδάκια, σουπίτσες καὶ καλαμαράκια. Βρίσκομαι πάντοτε στὶς ἀκρογιαλιές καὶ ποτὲ δὲν ἀνεβαίνω στὴν ἐπιφάνεια τοῦ νεροῦ. Γιατί;

Ὅπου εἶνε ρηχὰ τὰ νερά τῆς θαλάσσης μπορεῖς νὰ τὰ φράξης καὶ νὰ κλείσης μέσα ψάρια. Κάμνεις ἰχθυοτροφεῖο. Μέσα στὸ ἰχθυοτροφεῖο μεγαλώνω καὶ παχαίνω. Ζυγίζω τότε καὶ 3 καὶ 4 ὀκάδες.

Τὸ κρέας μου εἶνε τρυφερό καὶ εὐκολοχώνευτο. Εἶνε καὶ νοστιμώτατο. Ἄμα ζῶ ἐλεύθερη στὴν θάλασσα ἔχω ὀλιγώτερο κρέας, τὸ πολὺ 2 ὀκάδες, ἀλλὰ εἶνε νοστιμώτερο. Ἄμα εἶμαι τοῦ ἰχθυοτροφείου, τὸ κρέας μου δὲν εἶνε πολὺ ἐκλεχτό. Μὲ ἀγοράζεις πολὺ ἀκριβὰ.

Τὸ μπαρμποῦν

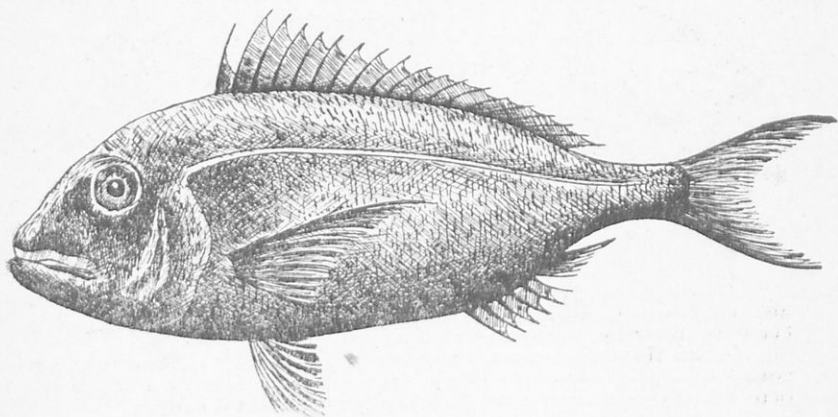

Εἶμαι τὸ μπαρμποῦνι. Ἔχω χρῶμα κόκκινο καὶ ἄμα μεγαλώσω, μπορεῖ νὰ ζυγίζω καὶ 150 δράμια.

Τὸ κρέας μου εἶνε τὸ νοστιμώτερο, τὸ λευκότερο καὶ τὸ πιὸ τρυφερό. Μὲ θεωροῦν ὡς τὸ καλύτερο ἀπὸ ὅλα τὰ ψάρια. Γι' αὐτὸ καὶ μὲ ἀγοράζουν στὴν Ἀθήνα 120 δραχμές τὴν ὀκά. Ὅταν ἔχω χρῶμα βαθὺ κόκκινο εἶμαι νοστιμώτερο. Καὶ ἀκόμη πιὸ νόστιμο, ὅταν τὸ χρῶμα μου εἶναι σκούρο κόκκινο.

Τρώγω τρυφερά φύκια καὶ πολὺ μικρά ζῷα τῆς θαλάσσης. Γιὰ νὰ βρῶ τὰ ζωῦφια αὐτὰ χώνομαι μέσα στὴν λάσπη κοντὰ στὴν ἀκρογιαλιά. Μέσα στὴν λάσπη ὅμως μπορῶ νὰ ἰδῶ τὰ ζωῦφια; Γιατί ἔχω μουστάκια στὸ κάτω σιαγόνι μου;

Φαγκρί

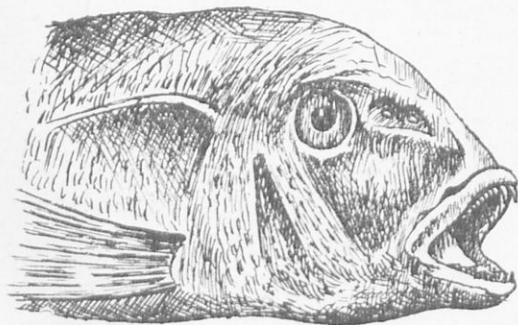

Είμαι τὸ φαγκρί. Ἐχω χρῶμα κοκκινωπό. Ἄμα γίνω μεγάλο, ζυγίζω 10 ὀκάδες καὶ περισσότερο. Τὸ κρέας μου εἶνε λευκὸ καὶ νόστιμο. Εἶνε καὶ εὐκολοχώνευτο καὶ ὑγιεινὸ. Τὸ ἀγοράζετε στὴν Ἀθήνα 100 δραχμὲς τὴν ὀκά. Εἶμαι ἀπὸ τὰ ἐκλεκτὰ ψάρια.

Ζῶ μόνον στὴν θάλασσα. Σὲ ποτάμια δὲν μπορῶ νὰ ζήσω. Οὔτε σὲ λίμνη. Κολυμπῶ μὲ μεγάλη εὐκολία. Γιατί τὸ πρόσωπό μου εἶνε σὰν σφήνα; Καὶ γιατί ἡ κοιλιά μου φαίνεται σὰν κολλημένη; Σεῖς κολυμπάτε μὲ χέρια καὶ μὲ πόδια. Ἐγὼ μὲ τί κολυμπῶ;

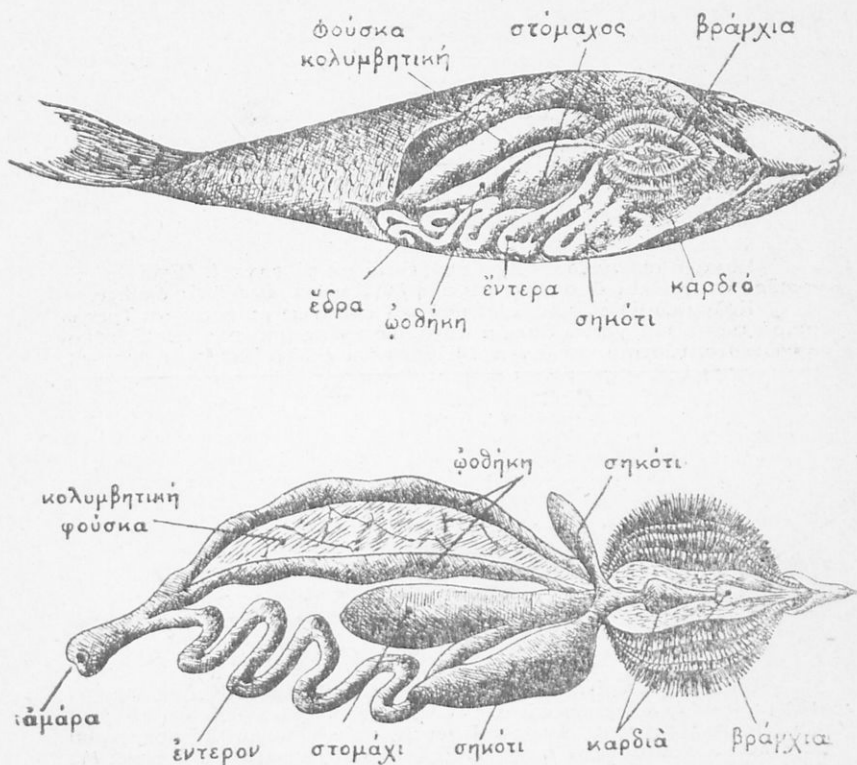
Ἡ ράχη μου ἔχει πολὺ καὶ πυκνὸ κρέας. Ἐτσι ἔχει καὶ βάρος πολὺ. Γιατί τὸ σῶμα μου δὲν γέρνει δεξιὰ ἢ ἀριστερά ἀπὸ τὸ βάρος αὐτό;

Ἐχω ἓνα πτερύγιο στὴν ἀριστερά μου πλευρά, ὅπως βλέπετε. Ἐχω καὶ ἓνα ἄλλο στὴν δεξιὰ μου πλευρά. Ἀμα θέλω νὰ στρίψω πρὸς τὰ δεξιὰ, ποῖο πτερύγιο θὰ κινήσω;

Τρώω μικρὰ ψάρια. Ὅπου τὰ εὑρω, τὰ χάφτω. Γιατί ἡ γλῶσσα μου εἶνε μικρὴ καὶ κολλημένη στὸ στόμα μου;

Τὰ ψάρια ἔχουν λέπια καὶ γλιστροῦν. Πῶς λοιπὸν τὰ κρατῶ καὶ δὲν μοῦ ξεφεύγουν;

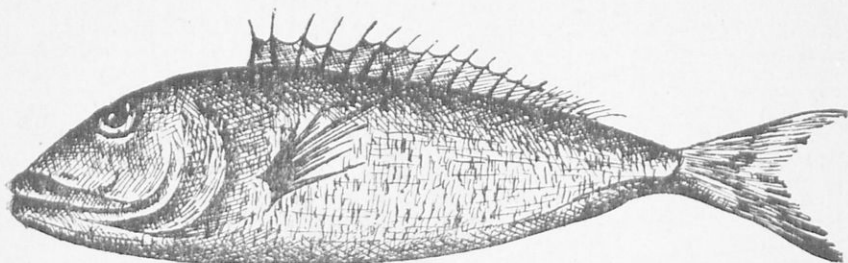

“Ὅπως σεῖς ἀναπνέετε μὲ τὰ πλεμόνια σας, ἔτσι καὶ ἐγὼ ἀναπνέω μὲ τὰ βράγχια. Τὰ βράγχιά μου εἶνε μικρὰ κοκκαλάκια σὰν χτένι. Εἶνε 4 σειρὲς καὶ ἀνοικοκλείουν μὲ μεγάλη εὐκολία. Ὅσες φούσκες εἶνε μέσα στὸ νερὸ γεμᾶτες ἀέρα, τίς σπάζουν καὶ κρατοῦν τὸν ἀέρα. Ὅλα τὰ ψάρια ἔχουν βράγχια.

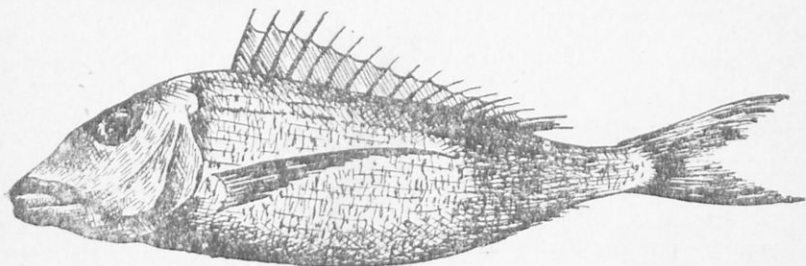
Οἱ ψοθήκες μου εἶνε δύο. Πόσα αὐγά νὰ ἔχη ἡ κάθε μιά; Ἐχετε ἰδεῖ αὐγοτάραχο;

Κοντὰ στὴ ράχη μου ἔχω μιὰ φούσκα μακρουλή. Τὴν γεμίζω ἀέρα καὶ ἀνεβαίνω πρὸς τὰ πάνω μέσα στὸ νερό. Τὴν ἀδειάζω καὶ πηγαίνω πρὸς τὰ κάτω. Τὰ περισσότερα ψάρια ἔχουν τέτοια φούσκα.

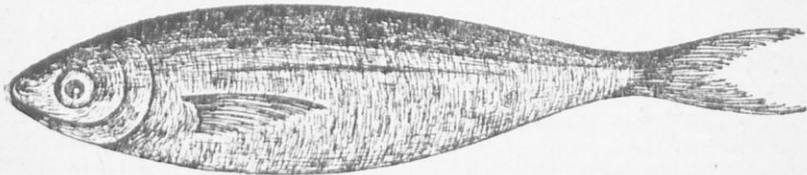
Τοποθετῶ τὰ αὐγά μου μέσα στὰ φύκια, στὸν βυθὸ τῆς θαλάσσης, καὶ τὰ προσέχω, λίγες ἡμέρες, ὥσπου νὰ βγοῦν τὰ μικρὰ ψαράκια. Ἔτσι κάμνουν ὅλα τὰ ψάρια.

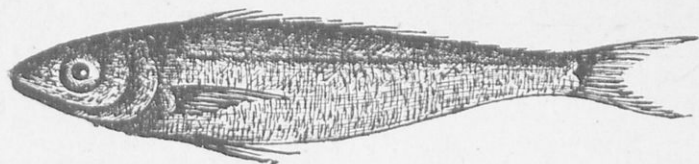
Είμαι ή συναγρίδα. *Έχω συγγένεια με τὸ φαγκρί. *Έχω χρώμα σκούρο σταχτί καὶ ἄμα γίνω μεγάλη ζυγίζω δυὸ ἕως τρεῖς ὀκάδες. Κολυμπῶ με τὰ πτερύγιά μου καὶ ἀναπνέω με βράγχια. Τρώγω μικρά ψάρια καὶ γεννῶ ἅπειρα αὐγά. Τὸ κρέας μου εἶνε λευκὸ, εὐκολοχώνευτο, νόστιμο καὶ ὑγιεινὸ. Εἶμαι ψάρι ἐκλεκτό, ὅπως τὸ φαγκρί.

Εἶμαι τὸ λυθρίνι. *Έχω χρώμα κόκκινο. *Ἀμα μεγαλώσω ζυγίζω ἕως μισὴ ὀκά. Κολυμπῶ καὶ ἀναπνέω, ὅπως ἡ συναγρίδα καὶ τὸ φαγκρί. Τρώγω μικρά ψαράκια καὶ γεννῶ πολλὰ αὐγά. Τὸ κρέας μου εἶνε λευκὸ, νόστιμο καὶ τρυφερό. Εἶνε εὐκολοχώνευτο καὶ ὑγιεινὸ. Με ἀγοράζετε ἀκριβὰ ὅσο καὶ τὴν συναγρίδα.

Εἶμαι ἡ γόπα. *Έχω χρώμα ἄσπρο με μαῦρες ρήγες. *Ἡ ράχη μου εἶνε λίγο σκούρα. *Ὅσο μεγάλη καὶ νὰ γίνω, δὲν ζυγίζω περισσότερο ἀπὸ 50 ἢ 60 δράμια. *Έχω κρέας λευκὸ καὶ νόστιμο. *Ὅχι ὅσο τὸ μπαρμποῦνι καὶ τὰ ἄλλα ἐκλεκτὰ ψάρια, ἀλλὰ με θεωροῦν καὶ μένα καλὸ ψάρι οἱ ἄνθρωποι καὶ με ἀγοράζουν στὴν Ἀθήνα 40 ἕως 50 δραχμὲς τὴν ὀκά. Γεννῶ καὶ ἐγὼ πολλὰ αὐγά.

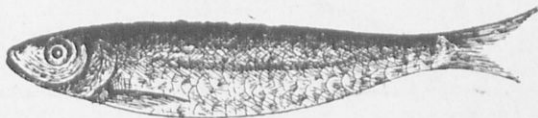
Είμαι ή μαρίδα. Είμαι συγγενής της γόπας. Έχω με αυτή τὸ ἴδιο χρώμα καὶ τὸ ἴδιο κρέας. Μόνον ἐγὼ ποὺ εἶμαι μικρότερη. 4 ἕως 5 μαρίδες κάμνομε μιὰ γόπα. Γεννῶ πολλὰ αὐγὰ καὶ εἶμαι πολὺ νόστιμη ἅμα με τρώτε τηγανητή. Ὅσο πιὸ σκοῦρο εἶνε τὸ χρώμα μου τόσο νοστιμώτερη εἶμαι.

Ἄμα εἶμαι πολὺ μικρή, καλύτερα νὰ με κάμνετε τηγανητή. Ἄμα εἶμαι μεγάλη, νὰ με κάμνετε λαδορήγανη. Ἀνακατεύετε λάδι, λεμόνι, ἀλευρί, σκόρδο, πιπέρι, ἀλάτι καὶ νερό. Τὰ βάζετε καὶ βράζουν, ὥσπου νὰ μισοβράσῃ τὸ σκόρδο. Ρίχνετε ὕστερα τὶς καθαρισμένες καὶ πλυμένες μαρίδες καὶ βράζουν. Ἄμα λιγοστεύει τὸ νερό, ρίχνετε λίγο καὶ πάλι ἄλλο λίγο, ὥσπου νὰ βράσουν καλὰ οἱ μαρίδες.

Εἶμαι ή σαρδέλλα. Δὲν ἔχω πολὺ κρέας. Εἶμαι ὅμως νόστιμη. Μὲ τρώτε τηγανητὴ ἢ ψητὴ. Παχαίνω πολὺ τὸν Μάιο μῆνα.

Μᾶς κυνηγοῦν πολὺ τὰ μεγάλα ψάρια. Κι' ἐμεῖς ἀπὸ τὸν φόβο μας πηγαίνομε πολλές μαζί. Κάμνομε κοπάδια. Γιατί ὁ ψαρᾶς πιάνει πολλές ἀπὸ μᾶς στὸ δίχτυ του ;

Ἄμα ὁ ψαρᾶς πιάσῃ πολλές ἀπὸ μᾶς καὶ δὲν μπορῇ νὰ μᾶς πωλήσῃ στὰ ψαράδικα, μᾶς ἀγοράζει ὁ ἔμπορος, μᾶς βάζει σὲ βαρέλια καὶ μᾶς ἀλατίζει. Μᾶς κάμνει ἀλίπαστες. Ἀλίπαστη εἶμαι νοστιμώτερη, ἀλλὰ πολὺ δυσκολοχώνευτη.

Μὲ κάμνετε καὶ κονσέρβα. Μὲ βράζετε καὶ με κλείνετε σὲ κουτιά με λάδι. Τότε καὶ νόστιμη εἶμαι καὶ εὐκολοχώνευτη. Καὶ γι' αὐτὸ με ἀγοράζετε τότε ἀκριβώτερα.

Τρώγω μικροσκοπικὰ ζῶα καὶ τρυφερὰ φυτὰ, ποὺ βρίσκω στὸν βυθὸ τῆς θαλάσσης. Κολυμπῶ με πτερύγια καὶ ἀναπνέω με βράγχια, ὅπως ὄλα τὰ ἄλλα ψάρια. Ζῶ μόνον στὴν θάλασσα.

Ὁ κέφαλος

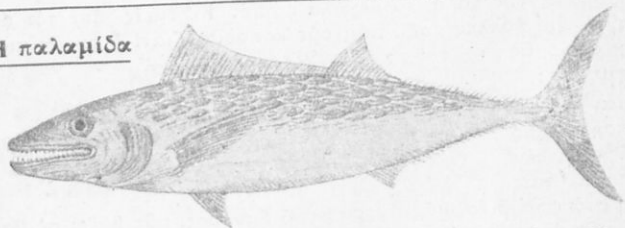
Ζῶ στὴν θάλασσα. Μοῦ ἀρέσουν ὅμως καὶ τὰ γλυκὰ νερά. Γι' αὐτὸ μπαίνω καὶ στοὺς ποταμοὺς καὶ πάλι γυρίζω στὴν θάλασσα. Μὲ κλείνετε καὶ στὰ ἰχθυοτροφεῖα.

Τὸ μάκρος μου φθάνει ἕως τοὺς 50 πόντους καὶ τὸ βάρος μου ἕως τῆς 3 ὀκάδες. Κανονικὰ ὅμως τὸ βάρος μου εἶνε μισὴ ὀκᾶ καὶ τὸ μάκρος μου 30 πόντους. Τὸ σῶμα μου εἶνε μακρουλὸ καὶ στρογγυλὸ καὶ τὸ κεφάλι μου μακρὺ. Γιατί μὲ λένε κέφαλο ;

Τὸ κρέας μου δὲν εἶνε ἐκλεχτό, ὅπως τῆς τσιπούρας ἢ τῆς συναγρίδας, εἶνε ὅμως ἄσπρο καὶ εὐκολοχώνευτο. Ἀμα εἶμαι τοῦ ἰχθυοτροφείου μὲ ἀγοράζεις φθηνότερα, γιατί τότε τὸ κρέας μου δὲν εἶνε νόστιμο.

Μὲ κάμνετε βραστό. Κάμνω ὠραία σούπα. Μὲ κάμνετε καὶ πηχτὴ καὶ πλακὶ καὶ τηγανητό.

Ἡ παλαμίδα

Μὲ ψαρεύεις τὸ φθινόπωρο καὶ στὴν ἀρχὴ τοῦ χειμῶνος. Πηγαίνω μὲ ἄλλες πολλὲς καὶ μᾶς πιάνεις κοπάδια κοπάδια. Μπορεῖς νὰ πιάσης χιλιάδες ὀκάδες σὲ μιὰ ἡμέρα.

Τὸ κρέας μου δὲν εἶνε ἐκλεχτό, εἶνε ὅμως νόστιμο. Καὶ εἶνε καὶ φθινό. 15 ἕως 20 δραχμὲς ἢ ὀκᾶ. Εἶμαι τὸ ψάρι τῆς φτωχολογιάς.

Μὲ κάμνετε ψητὴ καὶ μὲ τρῶτε μὲ τὸ λάδι καὶ μὲ τὸ λεμόνι. Εἶμαι τότε νοστιμώτατη. Μὲ κόβετε ἀκόμη φέτες, μὲ ἀλατίζετε καὶ μὲ βάζετε στὸ βαρέλι. Μὲ κάμνετε λακέρδα καὶ τότε μὲ πωλεῖτε πολὺ ἀκριβὰ.

0020560689